

2018

TRABZON

**İŞGÜCÜ PİYASASI
ARAŞTIRMA RAPORU**

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

TRABZON ÇALIŞMA ve İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

YAZAR

İLHAN ŞAHİN

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri de kuşkusuz işsizlik, mesleksizlik ve yeteri kadar istihdam yaratamama sorunudur. Bu sorun aynı zamanda bazı sıkıntılar ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam arttırıcı politikalara ağırlık vermek son derece önem arz etmektedir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın artırılabilmesi için ciddi adımlar atılmıştır. İstihdamı artırılabilmek, bu süreci daha etkin yürütülebilme ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikalarının etkin bir şekilde yürütülmesi gerekir.

Ülkemizde olduğu gibi ilimizde de işsizler iş bulamamaktan yakınırken işverenler de nitelikli eleman bulamamaktan şikâyet etmektedirler. Kronikleşen işsizliğin çözümü iyi yetişmiş, nitelikli insan gücü ile mümkün olacaktır. Bunun yanı sıra dünya ekonomisinde rekabet edebilme düne göre daha büyük bir önem arz etmektedir. Rekabet gücü ise, nitelikli işgücünün istihdamından geçmektedir. İş arayanlar ve işverenler arasında köprü görevi gören İŞKUR hem işverenlerin hem de iş arayanların problemlerini yakından, titizlikle takip edip çözüm üretmektedir.

Bu gerçekler ışığında, ilimizin çalışma hayatının tüm sektörlerini doğrudan ilgilendiren nitelikli eleman açığını tespit etmek ve önümüzdeki yıla ışık tutmak amacıyla “İşgücü Piyasası Araştırması” yapılmıştır. Trabzon İli İşgücü Piyasası Araştırması ile çalıştırdıkları kişi sayısı 20 ve üzerinde olan 1.057 işyerine, İşKUR bizzat kendi personelleriyle ulaşmış, faaliyet gösteren firmaların anlık durumunu ve gelecek için düşündükleri istihdam durumunu rapor etmiş ve taleplerini yerinde dinlemiştir. Yapılan bu araştırmaların devamında işveren iş arayan eşleştirmeleri daha verimli olup alınan taleplerin karşılanma oranlarında artışlar gözlenmektedir.

Bu plan ile önümüzdeki süreçte farklı sektörlerde ihtiyaç duyulan insan gücü planlaması ile geleceği öngörmek ve insanımıza sahip çıkabilmek mümkün olacaktır. Gerek Trabzon alışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüz, gerekse diğer ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından insan kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitim faaliyetleri daha isabetli ve işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda olacaktır. Dolayısıyla, kamu kaynakları daha etkin ve verimli kullanılmış olacaktır. Sonuç olarak, elinizdeki bu rapor, işgücü piyasası açısından önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Başta İşKUR Genel Müdürlüğü, alışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olmak üzere ilimizin işsizlik ve istihdam problemine ciddi katkı sağlayacağına inandığım İl İşgücü Piyasası Analizini gereğine uygun bir şekilde yerine getirdiklerini düşündüğüm Trabzon alışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline; kamu kurum kuruluşları ile özel sektör çalışanlarına ve işverenlerine vermiş oldukları bilgilerden ve desteklerden dolayı teşekkür ederim.

İsmail USTAOğLU

Trabzon Valisi

ÖNSÖZ

İşgücü piyasası ihtiyaçları doğrultusunda; iş ve işçi bulmaya aracılık hizmetini etkin bir şekilde sunmak, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik aktif programlar yoluyla istihdamı kolaylaştırmak, korumak, geliştirmek, çeşitlendirmek ve işini kaybedenlere geçici bir süre gelir desteği sağlama misyonu ile çalışan Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü piyasasına ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal alanda derleyerek analiz eden, yorumlayan; işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden; üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, birçok işverenle işgücü piyasası analizleri aracılığıyla yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. Yapılan analizlerde firmaların sadece ihtiyaç duyulacak mesleklerin değil büyüme hedefinde olan firmaların gelecekte olası ihtiyaç duyacağı mesleklerin de analizi yapılmıştır.

Yapılan analizlerde ayrıca, anlık ihtiyaç tespitlerinin yanında büyüme hedefinde olan firmaların gelecekte olası ihtiyaç duyacağı mesleklerin de analizi yapılmıştır.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 20 ve üstü çalışana sahip 89 bin 324 işyerine 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye geneli Türkiye İş Kurumu personeline ziyarette bulunulmuştur. İlimizde de bu kapsamda iş ve meslek danışmanlarımızca yapılan ziyaretlerde 1.057 işyeri sahibi veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmelerde yerel işgücü piyasasında işverenlerimizin yaşadığı diğer tüm sorunları da direkt birinci ağızdan dinlemiş ve İl müdürlüğümüzün gelecek yıllardaki oluşturacağı eylem planı için önemli veriler elde edilmiştir.

Araştırma sonucunda il düzeyinde işgücü piyasasında çalışan sayısına, açık işe, temininde güçlük çekilen mesleklere ve geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

“İşgücü Piyasası Araştırması” olarak hazırlanan bu rapor hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 il için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği bu raporların kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır. Bu raporları ülkemizin istihdam haritası olarak da değerlendirmek mümkün olabilecektir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim. Ülkemiz coğrafyasının her noktasındaki işverene fiziki anlamda ulaşarak bu çalışmanın verilerini derleyen ve bu çalışmanın raporlanma aşamasına kadar emeği geçen tüm Kurum personelimize de teşekkürü bir borç bilirim. Gelişen ve büyüyen Ülkemizdeki her bir ilin kalkınma politikasının belirlenmesinde hayati öneme sahip bu tür çalışmaların hem yerelde hem de ülke düzeyinde olumlu yatırım ve çalışmalara ışık tutmasını temenni ederim.

Adnan ZENGİN
Trabzon Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	i
ÖNSÖZ	iii
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	3
BİRİNCİ BÖLÜM	4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ.....	4
İŞKUR GÖSTERGELERİ	4
Açık İşler	4
İşe Yerleştirmeler.....	5
Kayıtlı İşsiz.....	6
Aktif İşgücü Programları	8
İşsizlik Ödeneği	12
İKİNCİ BÖLÜM.....	13
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	13
İŞYERLERİ ve MEVCUT İSTİHDAM	14
İşyeri Verileri.....	15
Mevcut İstihdam.....	27
AÇIK İŞLER.....	30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	40
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	45
SONUÇ	53
EKLER	57
EK 1: 2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU	57

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)	5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)	6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	8
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	9
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	10
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)	11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	15
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	25
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu	26
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	28
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	29
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	30
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı	31
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	36
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı	36
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	37
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	38
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	39
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	41
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	42
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	44
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler.....	45
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	46
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi	47
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi	48
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)	4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017).....	5
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı	7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)	12
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı	16
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı	17
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu	18
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu	19
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu.....	20
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı	21
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu.....	22
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)	23
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%).....	23
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	24
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	27
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	32
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	33
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	33
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi	34
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	35
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	42
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	43
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı.....	50
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı	51
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı	52

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Trabzon İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 1.057'dir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 31 bin 668 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 23 bin 983 çalışan erkeklerden, 7 bin 685 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 29,8'i inşaat sektöründe, kadınların yüzde 24,9'u ise toptan ve perakende ticaret sektöründe istihdam edilmektedir.

Trabzon ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, nitelik gerektirmeyen meslekler ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır. Trabzon ilinde açık iş oranı yüzde 3,6 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, Trabzon ili açık iş oranı bakımından yüzde 1'lik bir farkla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 16 ile su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörüdür. Trabzon ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı yüzde 7,6'dır. Trabzon ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, nitelik gerektirmeyen meslekler ve hizmet ve satış elemanlarıdır.

İl genelinde açık işlerin yüzde 37,6'sı için eğitim düzeyi olarak genel lise talep edilmektedir. Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlerine göre incelendiğinde en fazla imalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada garson (servis elemanı) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla satış danışmanı/uzmanı ve mermer işçisi meslekleri takip etmektedir.

Trabzon ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Trabzon ilinde işverenlerin yüzde 25,1'i istihdamın

artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 5 işyerinden 1'i istihdamın artacağını öngörürken, Trabzon'da bu sayı 4 işyerinden 1'e yükselmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörölürken Trabzon ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 4,5 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Bu çalışma Trabzon işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Trabzon İşgücü Piyasası Araştırması Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek , istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için Trabzon ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Trabzon ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

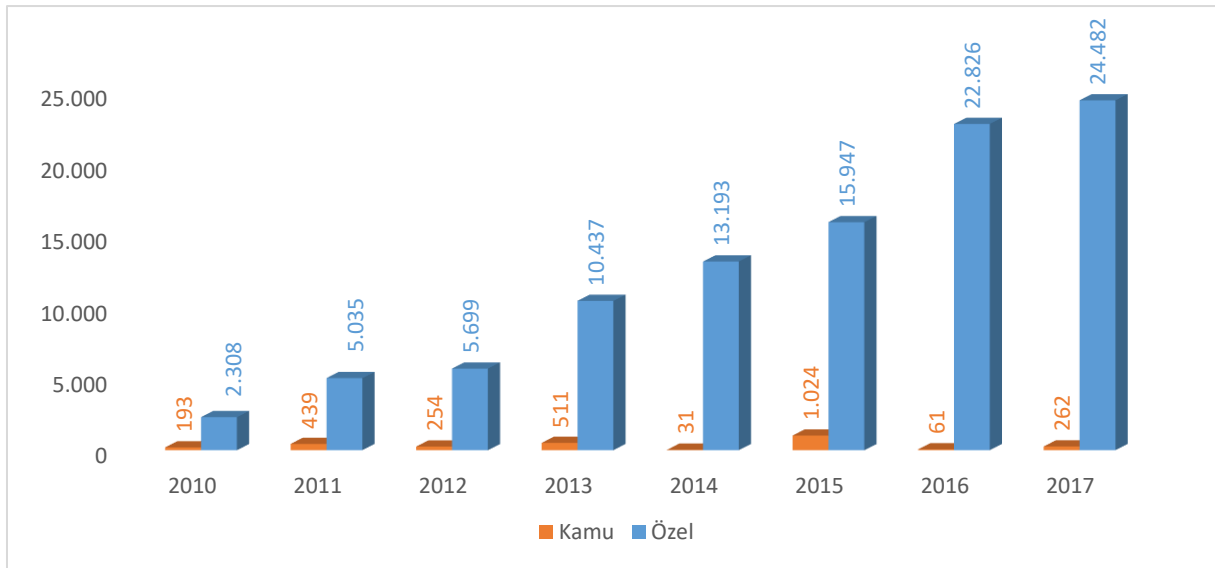
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında 2 bin 501 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 24 bin 744 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde artış gösteren bir seyir izlemiştir. En yüksek orandaki artış 2011 yılında yüzde 118,9 oranında gerçekleşmiştir. 2017 yılında ki açık iş sayısındaki bir önceki yıla göre 1.857 kişilik artış ile yüzde 8,1 oranında gerçekleşmiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	6.363
Temizlik Görevlisi	1.778
Satış Danışmanı / Uzmanı	1.370
Garson (Servis Elemanı)	1.178
Güvenlik Görevlisi	1.108
Pazarlamacı	937
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	893
Büro Memuru (Genel)	540
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	539
Turizm ve Otel İşletmeciliği Meslek Elemanı	500

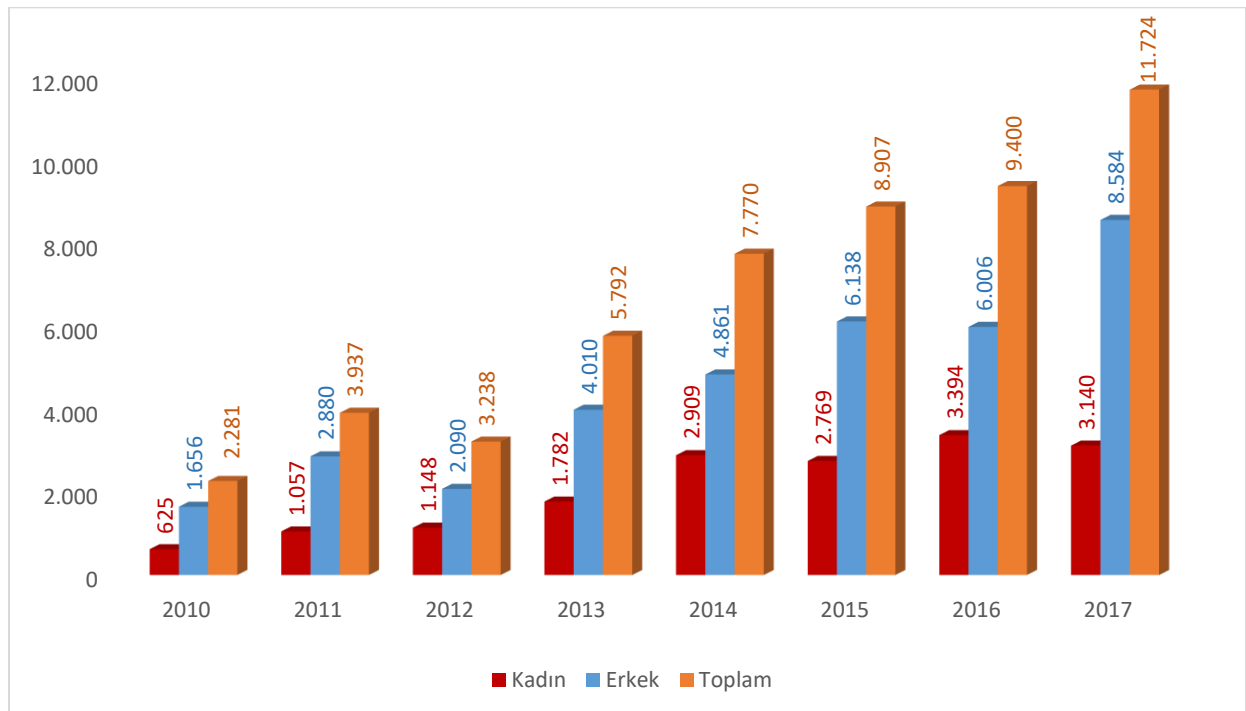
Kaynak: İŞKUR

Trabzon ilinde 2017 yılında 24 bin 744 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 6 bin 363 açık iş ile beden işçisi (genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 25,7'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği temizlik görevlisi ve satış danışmanı / uzman meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2017 yılında yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 2 bin 281 olan Trabzon ilinde işe yerleştirilenlerin 1.656'sı erkeklerden, geri kalan 625 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Yıllar içerisinde işe yerleştirme sayıları Trabzon ilinde devamlı artış içerisinde. 2017 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 11 bin 724 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 26,8'i kadınlardan, yüzde 73,2'si erkeklerden oluşmuştur. Yalnızca 2012 yılında bir önceki yıla göre yüzde 18 oranında azalma olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	3.713	382	4.095
Güvenlik Görevlisi	866	283	1.149
Temizlik Görevlisi	598	300	898
Satış Danışmanı / Uzmanı	300	414	714
Garson (Servis Elemanı)	314	174	488
Büro Memuru (Genel)	318	125	443
Reyon Görevlisi	159	140	299
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	241	0	241
Beden İşçisi (İnşaat)	198	4	202
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	63	109	172

Kaynak: İŞKUR

Trabzon ilinde 4 bin 95 tane işe yerleştirmeye beden işçisi(gene) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının yüzde 34,92'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği güvenlik görevlisi ve temizlik görevlisi meslekleri takip etmektedir. Erkekler en çok beden işçisi(genel), temizlik görevlisi ve temizlik görevlisi mesleklerinde kadınlar ise en çok satış danışmanı/uzmanı, beden işçisi (genel) ve temizlik görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

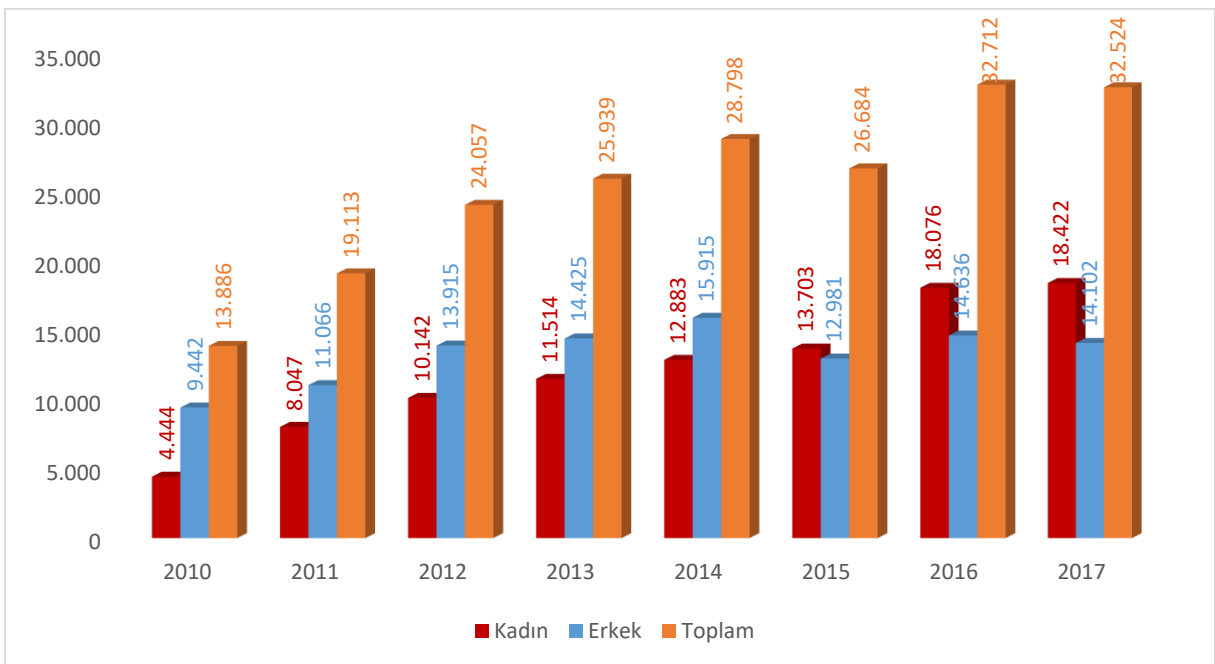
Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp, Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabileceklerdir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Trabzon ilinde İŞKUR'a kayıtlı 13 bin 886 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 9 bin 442'si erkek, 4 bin 444'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 32 bin 524 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişilmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında Trabzon'da 4 bin 444 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında yüzde 325 oranında artarak 18 bin 442'ye

yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Tabloda dikkat çeken diğer bir hususta 2015 yılı itibariyle kayıtlı erkek işsiz sayısının kayıtlı kadın işsiz sayısından düşük olmasıdır. Bu durum İŞKUR'un kadın istihdamı için yapmış olduğu projelerin sahaya yansımından kaynaklanmaktadır.

Trabzon ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsiz olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada beden işçisi (genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Trabzon ilinde Kuruma kayıtlı 3 bin 463 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Trabzon ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 10,6'sını oluşturmaktadır. Bu mesleği temizlik görevlisi ve büro memuru(genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en çok beden işçisi, temizlik görevlisi ve büro memuru(genel) gibi mesleklerin yanı sıra beden işçisi(temizlik), sekreter ve satış danışmanı/uzmanı gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	83	1.120	662	1.782
2011	99	1.177	847	2.024
2012	103	1.202	611	1.813
2013	60	744	304	1.048
2014	56	648	293	941
2015	73	866	412	1.278
2016	66	817	251	1.068
2017	58	751	118	869

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları özellikle İşbaşı Eğitim Programlarının daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 58 mesleki eğitim kursundan 869 katılımcı faydalanmıştır. Katılımcıların 751'i kadın, 118'i erkeklerden oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2017 yılında katılımcıların yüzde 86'sı kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Mekik Dokumacı
Mekik Dokumacı	Süt Sığırı Yetiştiricisi	Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi
El Nakışçısı	Muhasebe Yardımcı Elemanı	El Nakışçısı
Süt Sığırı Yetiştiricisi	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Kazaziye Ustası (Hasır Örmeci)
Kazaziye Ustası (Hasır Örmeci)	Bıçak İmal İşçisi	Aşçı Yardımcısı
Aşçı Yardımcısı	Ayakkabı El Montajcısı	Takı İmalatçısı
Takı İmalatçısı	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı	Yöresel Bez Dokumacısı
Muhasebe Yardımcı Elemanı	Müzik Aleti (Çalgı) Yapımcısı	Dokumacı (El Tezgâhı)
Yöresel Bez Dokumacısı	Ahşap Hediye Eşya Yapımcısı	Süt Sığırı Yetiştiricisi
Dokumacı (El Tezgâhı)	Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı	Erken Çocukluk Eğitim Elemanı/ Öğretmen Yardımcısı

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Müşteri hizmetleri satış ve hizmet yetkilisi, mekik dokumacı ve el nakışçısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla mekik dokumacı, müşteri hizmetleri satış ve hizmet yetkilisi, el nakışçısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla

müşteri hizmetleri satış ve hizmet yetkilisi, süt sığırı yetiştiricisi ve muhasebe yardımcı elemanı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	10	6	5	11
2011	92	168	121	289
2012	124	187	101	288
2013	394	355	298	653
2014	238	231	146	377
2015	1.232	960	748	1.708
2016	1.878	1.313	1.439	2.752
2017	1.892	1.595	1.456	3.051

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin artırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2013 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisinde. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. 2017 yılında düzenlenen toplam kurs sayısında 2016 yılına göre küçük bir oranda artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2017 yılında 1.892 program düzenlenmiş olup toplam 3 bin 51 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 52'si kadınlardan yüzde 48'i erkeklerden oluşmaktadır 2017 yılı verilerine

göre işbaşı eğitim programlarından yararlanan kişi sayısı bir önceki yıl verilerine kıyasla yüzde 11 oranında artış göstermiştir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Ön Muhasebeci
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Ön Muhasebeci	Garson (Servis Elemanı)
Ön Muhasebeci	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Büro Memuru (Genel)
Reyon Görevlisi	Haberleşme Tesisatı Bakım ve Onarımcısı	Sekreter
Aşçı Yardımcısı	Pazarlamacı	Aşçı Yardımcısı
Sekreter	Reyon Görevlisi	Hemşire
Mobilya Döşeme İşçisi	Mobilya Döşeme İşçisi	Reyon Görevlisi
Pazarlamacı	Kasiyer	Tıbbi Sekreter

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla satış danışmanı / uzmanı, garson (servis elemanı) ve büro memuru(genel) mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla İşbaşı Eğitim Programı düzenlenen meslekler satış danışmanı / uzmanı, müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı ve ön muhasebecidir. Erkeklerde en fazla İşbaşı Eğitim Programı düzenlenen meslekler satış danışmanı / uzmanı, garson (servis elemanı) ve büro memuru (genel) meslekleridir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	5	59	91	150
2011	6	212	239	451
2012	4	131	163	294
2013	16	176	231	407
2014	9	114	128	242
2015	13	158	154	312
2016	31	348	463	811
2017	42	479	629	1108

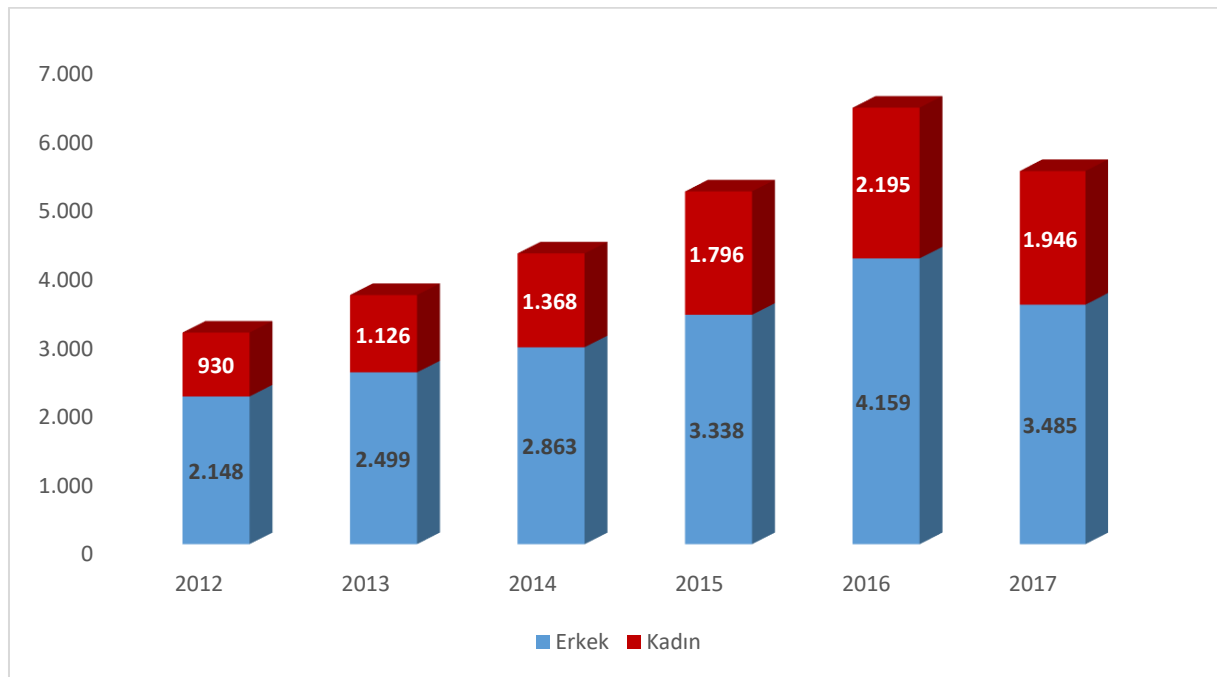
Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2017 yılında 6 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2017 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2016 yılına göre yüzde 36,6 daha fazladır. Programa 2017 yılında 479’u kadın, 629’u erkek olmak üzere toplam 1108 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

Trabzon ilinde 2017 yılında yüzde 36’sı kadın olmak üzere 5 bin 431 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 15 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ ve MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Trabzon ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür

hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Trabzon ilinde 1.057 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 31 bin 668 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Trabzon ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8’de Trabzon ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
İnşaat	288
Toptan ve perakende ticaret	247
İmalat	182
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	104
Ulaştırma ve depolama	69
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	47
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	38
Eğitim	23
Diğer hizmet faaliyetleri	13
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	10
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	9
Bilgi ve iletişim	8
Madencilik ve taş ocaklığı	3
Finans ve sigorta faaliyetleri	3
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2
Gayrimenkul faaliyetleri	1
Genel Toplam	1.057

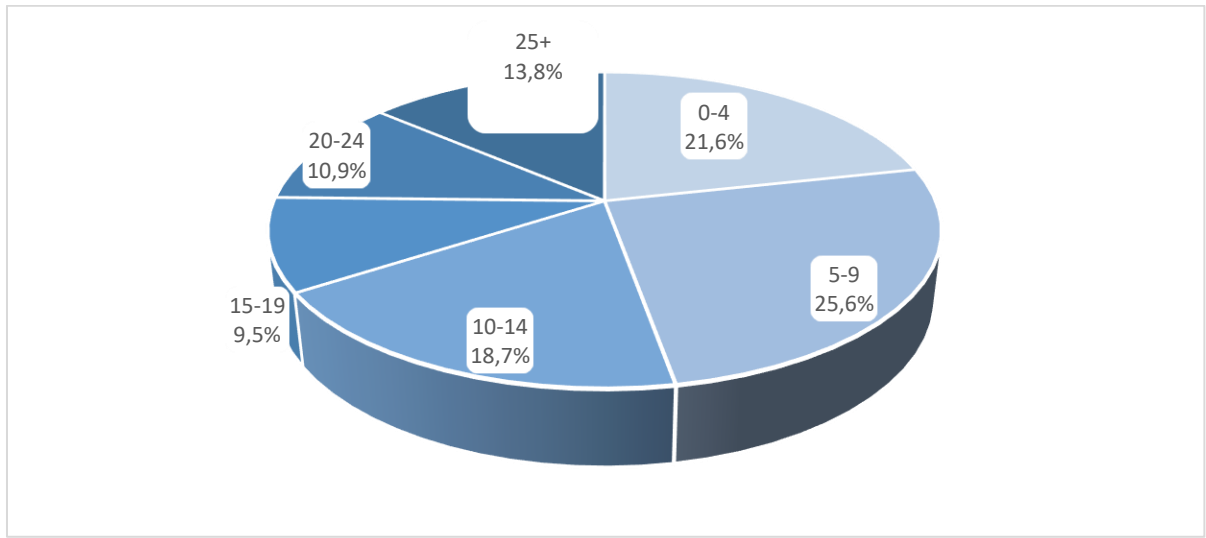
Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 27,2’si inşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde inşaat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 17,9’dur. Bu durumda Trabzon ilinde inşaat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla işyeri toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 23,4’ü bu sektörde bulunmaktadır. Bu sektörde bulunan işyerlerinin

oranı yüzde 18,4 olan Türkiye ortalamasının üstünde bir değerde bulunmaktadır. Trabzon ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yarısından fazlası inşaat ile toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise madencilik ve taş ocaklığı, finans ve sigorta faaliyetleri, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde bulunmaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Trabzon ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

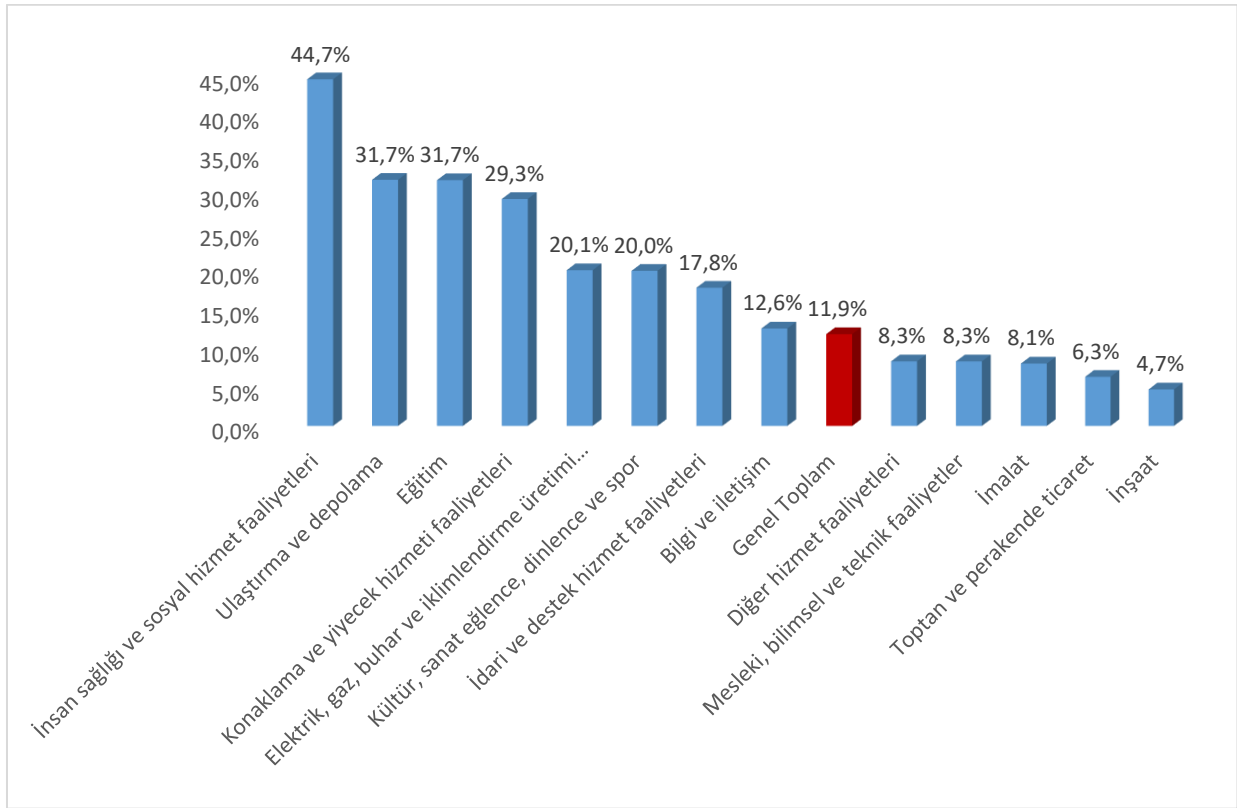
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere Trabzon ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 25,6'sı 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 21,6'dır. İşyerlerinin yüzde 18,7'si 10-14 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 10,9'u ise 20-24 yaş aralığındadır. 25 yıl ve üzerinde geçmişi bulunan işyerlerinin oranı ise yüzde 13,8 oranındadır.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

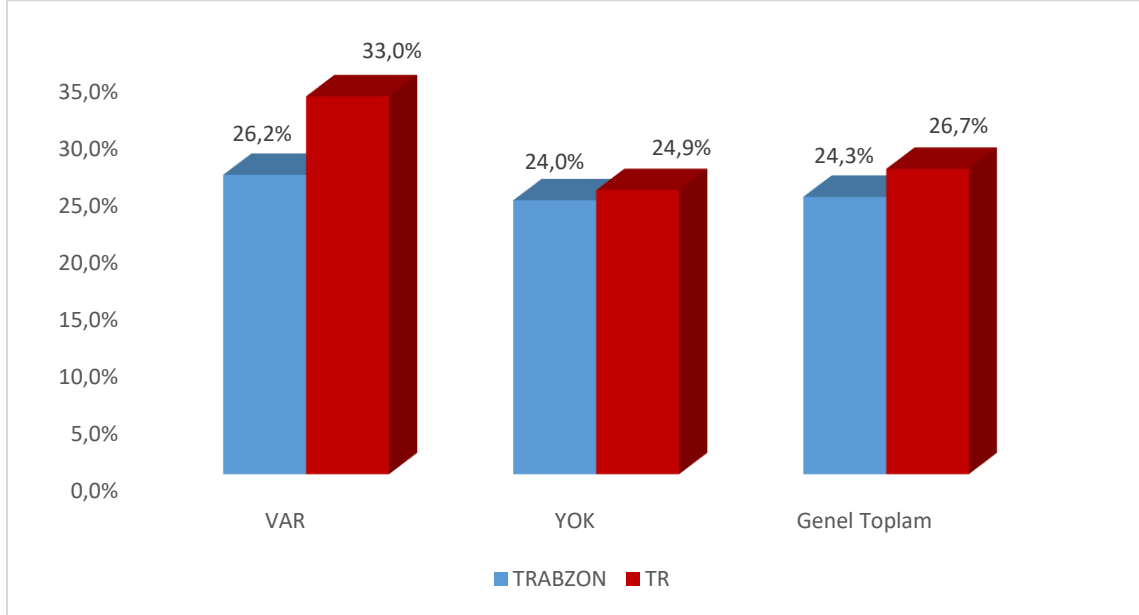
Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 44,7'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Bu oran ile Trabzon Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Trabzon ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 11,9 olarak gerçekleşmiştir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 41,8 ile birinci sırada yer almıştır. Trabzon ilinde ikinci ve üçüncü sırada sırasıyla ulaştırma ve depolama ve eğitim sektörleri yer almıştır. Bu sektörlerde işyerlerinin yaklaşık yüzde 32'sinde part-time çalışanı bulunmaktadır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira inşaat sektöründe işgücü, part-time çalışma yapma eğiliminde yüzde 4,7 ile daha az bulunmaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7’de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

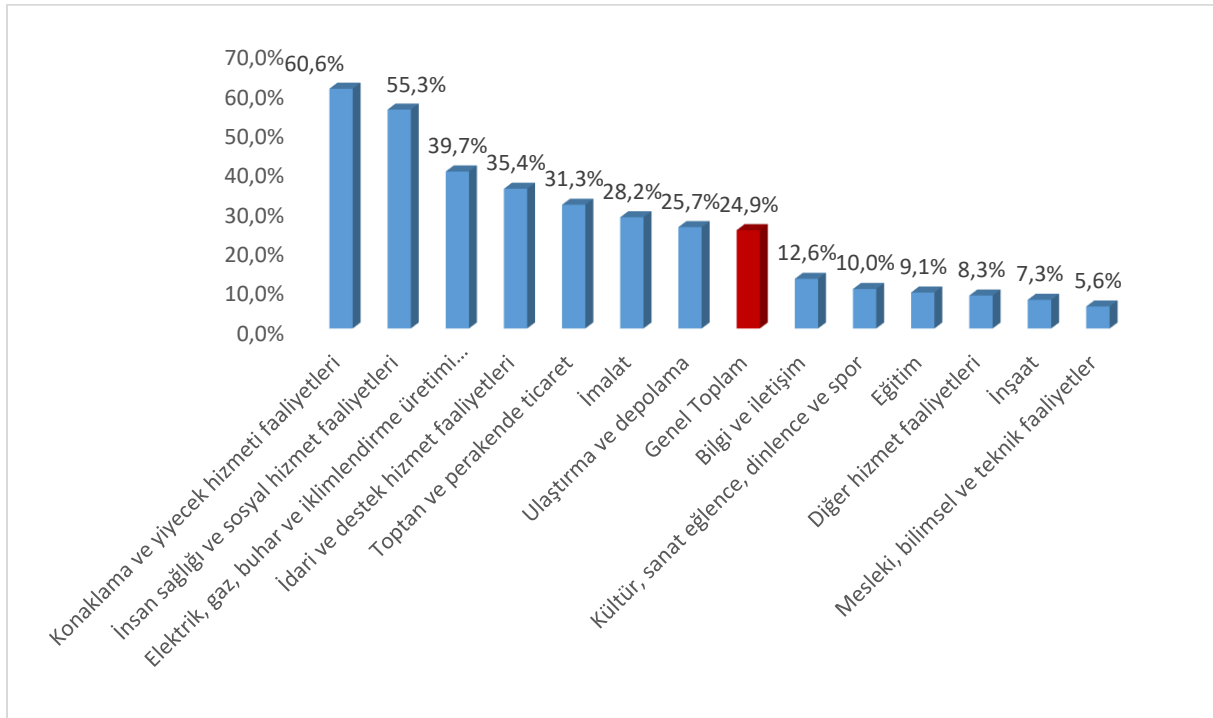
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7’sini kadınlar oluşturmaktayken Trabzon ilinde bu oran yüzde 24,3 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Trabzon ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 26,2 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 24 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,9’da kalmıştır. Trabzon ilinde part-time çalışma, Türkiye geneli kadar bariz olmasa da kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

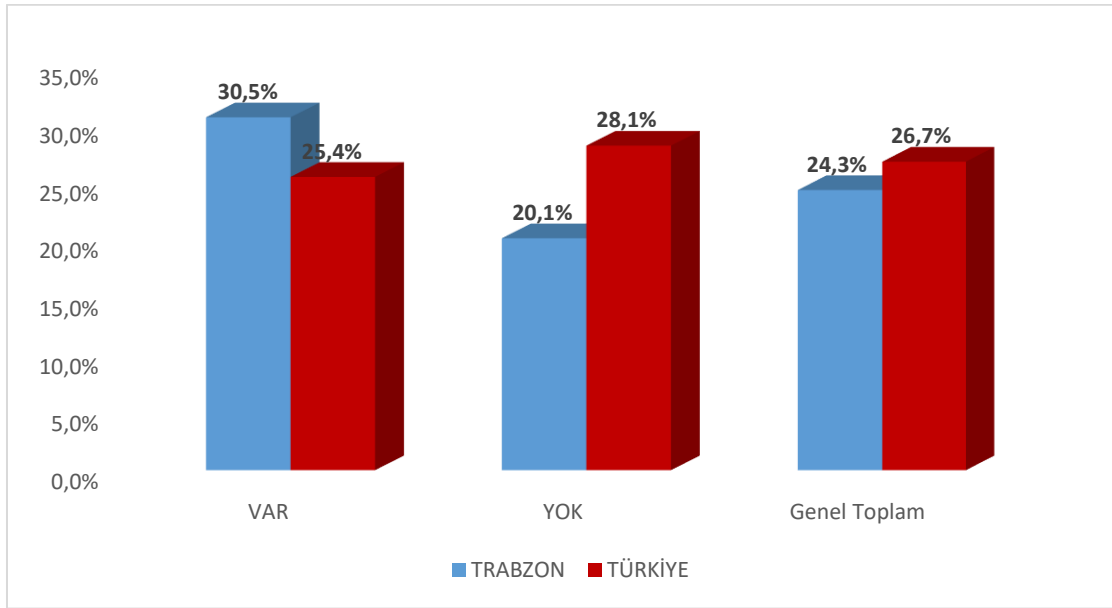

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde işyerlerinin yüzde 24,9’unda vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3’tür. Trabzon ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde görünmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 60,6’sında vardiyalı çalışma söz konusudur. Bu sektörü yüzde 55,3 oran ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri sektörü ise yüzde 5,6 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektörler olmuştur. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan inşaat sektöründe bu oran yüzde 7,3 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Trabzon ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, idari ve destek hizmet faaliyetleri, toptan ve perakende ticaret, imalat ve ulaştırma ve depolama sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2018

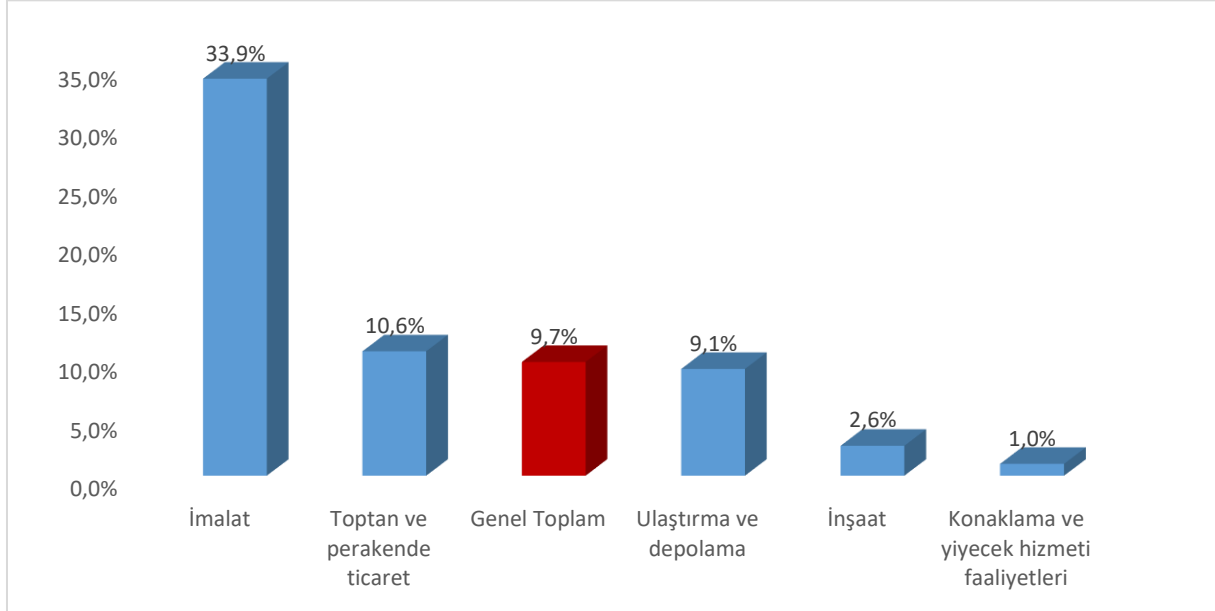
Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime ters yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Trabzon ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 30,5'i kadın, yüzde 69,5'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 20,1'e düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 24,3'ünün kadınlardan oluşmasıdır. Yani yaklaşık olarak her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasına benzer bir durum gözükmemektedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece

2,7 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Trabzon ilinde ters yönde işlemekte olup arada yaklaşık 10,4 puanlık bir fark bulunmaktadır.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

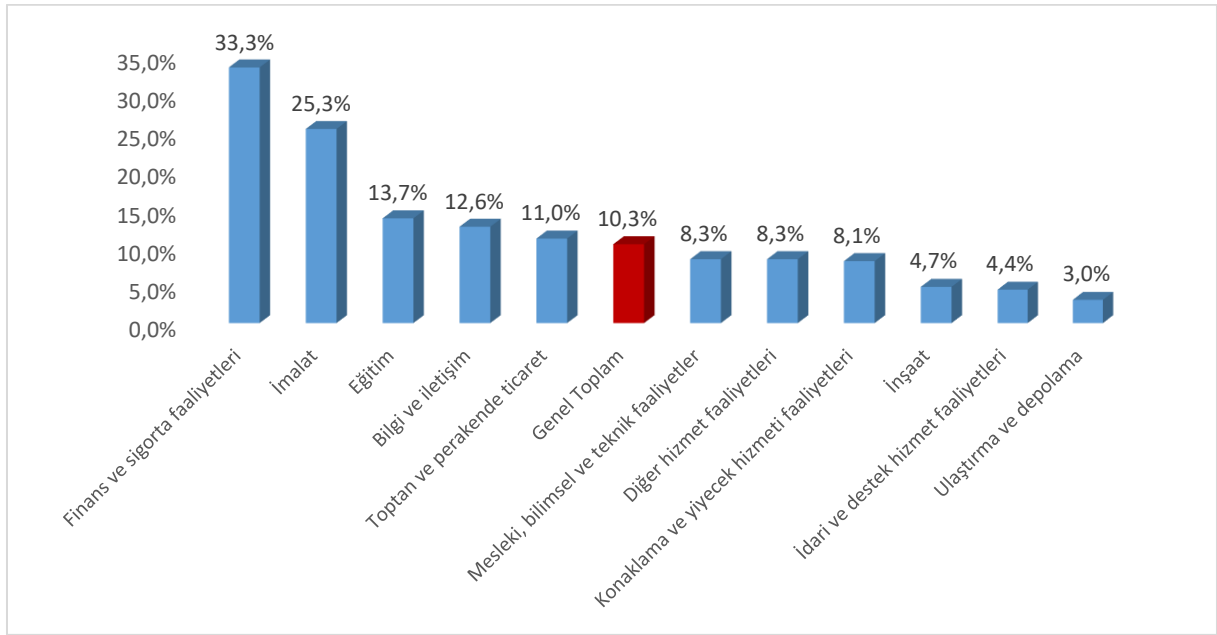

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde 17 sektörden 5 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 33,9'u ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 10,6 ile toptan ve perakende ticaret sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Trabzon ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ü ihracat yapmakta ilk iki sektör olarak yüzde 53,2 ile imalat ve yüzde 27,4 ile madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır. İmalat sektörü Türkiye ortalamasına benzerlik göstererek ilk sırada yer almaktadır.

İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlerle nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

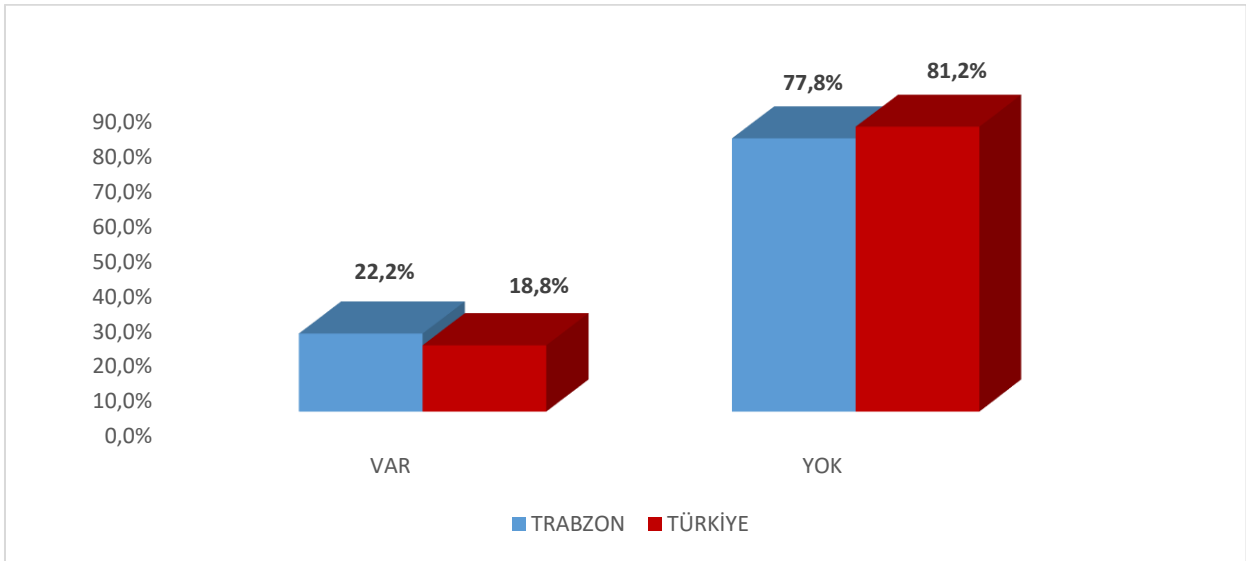
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde 17 sektörden 11 sektörde bulunan işyerleri Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 10,3 olarak gerçekleşmiştir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 33,3'ü Ar-Ge çalışması yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 25,3 ile imalat sektörü bulunmaktadır. Bunları sırasıyla yüzde 13,7 oran ile eğitim sektörü, yüzde 12,6 oran ile bilgi ve iletişim sektörü ve yüzde 11 oran ile toptan ve perakende ticaret sektörü izlemektedir. Bu beş sektör Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı anlamında Trabzon ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 33,5 ile bilgi ve iletişim ve yüzde 31,2 ile imalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Trabzon ilinde en fazla işverenler inşaat sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 4,7 dir. Ulaştırma ve depolama sektörü ise yüzde 3 ile son sırada yer almaktadır.

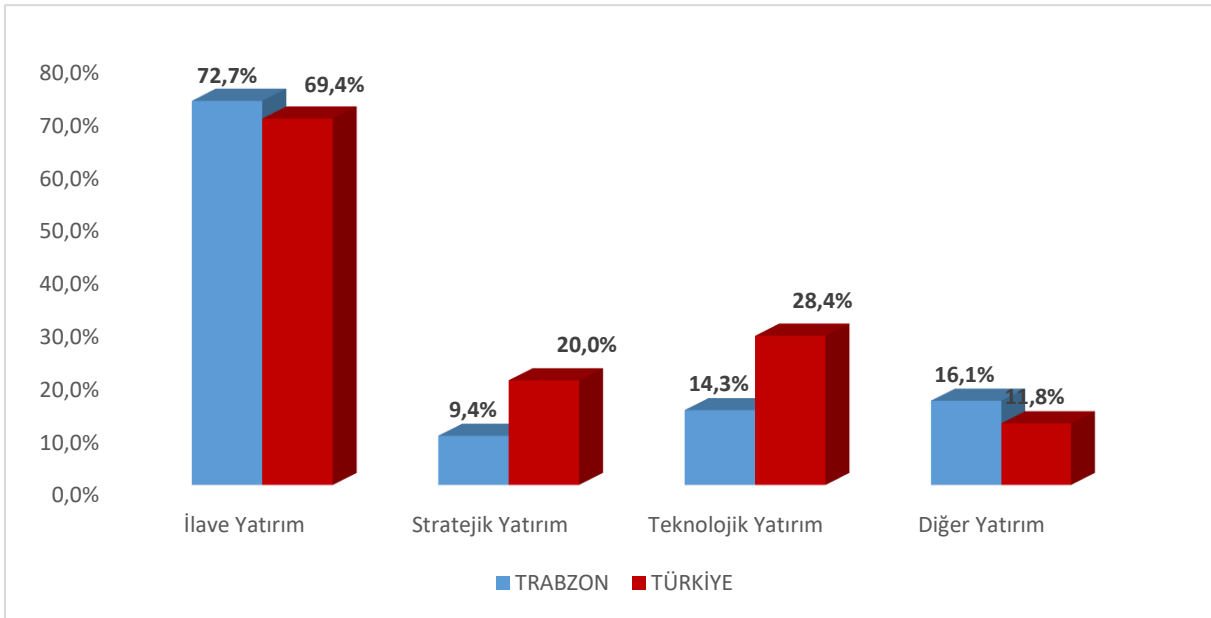
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 22,2'si gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,8 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

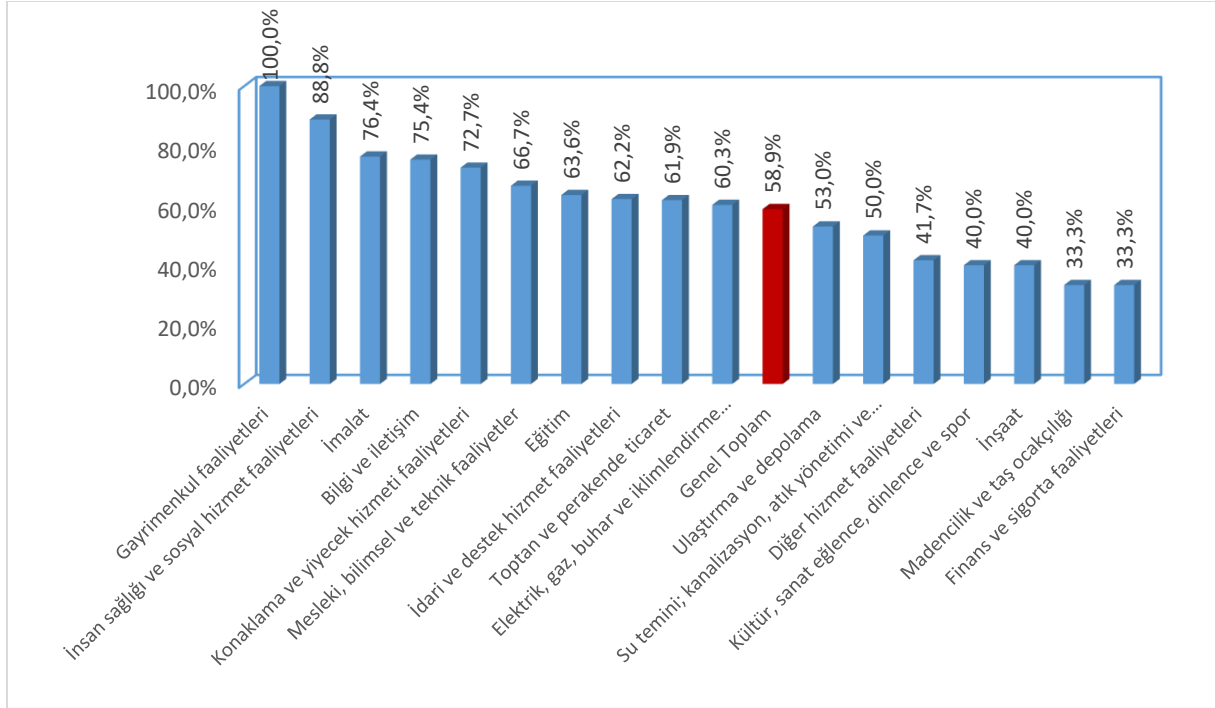

Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Trabzon ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 72,7'si ilave yatırım, yüzde 14,3'ü teknolojik yatırım ve yüzde 9,4'ü stratejik yatırım yapmayı

planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 69,4'ü ilave yatırım, yüzde 28,4'ü teknolojik yatırım, yüzde 20'si stratejik yatırım ve yüzde 11,8'i diğer yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Trabzon ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 58,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7 olarak gerçekleşerek, bu oran Trabzon ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Trabzon gayrimenkul faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 100'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oranın yüksek çıkmasının nedeni araştırma kapsamında gayrimenkul faaliyetleri sektöründe bulunan işyeri sayısının az olması olarak söylenebilir. İlin en çok işyerine sahip olan inşaat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 58,9 un altında kalarak yüzde 40 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İmalat	6,8%	51,9%	79,7%	46,6%	6,8%	6,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	0,0%	0,0%	66,7%	66,7%	0,0%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	2,7%	28,2%	76,4%	50,0%	3,6%	3,6%
Toptan ve Perakende Ticaret	2,7%	45,2%	78,8%	52,1%	2,7%	2,7%
Ulaştırma ve Depolama	5,7%	34,2%	68,5%	48,5%	2,9%	2,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5,6%	37,5%	86,1%	44,4%	4,2%	2,8%
Bilgi ve İletişim	0,0%	0,0%	50,0%	66,7%	0,0%	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	8,3%	33,3%	70,8%	66,7%	8,3%	4,2%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	3,4%	24,8%	85,7%	24,8%	3,6%	6,9%
Eğitim	0,0%	50,2%	57,0%	57,3%	0,0%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	37,7%	49,7%	87,4%	0,0%	0,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	0,0%	50,0%	75,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	20,0%	40,0%	80,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	4,2%	39,5%	77,0%	49,7%	4,0%	3,7%

Kaynak: İPA 2018

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en çok yüzde 77 ile eleman talebi hizmeti almıştır. İşyerlerinin yüzde 49,7'si işbaşı eğitim programından yararlanırken yüzde 39,5'i danışmanlık ve yönlendirme alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Trabzon ilinde en çok gayrimenkul faaliyetleri sektörü ile su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin tamamı danışmanlık ve yönlendirme ile eleman talebi alanında İŞKUR'dan faydalandığını belirtmiştir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü ve finans ve sigorta faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR

hizmetlerinden sadece işbaşı eğitim programı hizmetinden faydalanmıştır. Ancak bu sektörlerde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 88,9'u işbaşı eğitim programı, yüzde 66,7'si ise hem danışmanlık ve yönlendirme hem de eleman talebi hizmetlerinden faydalanmıştır.

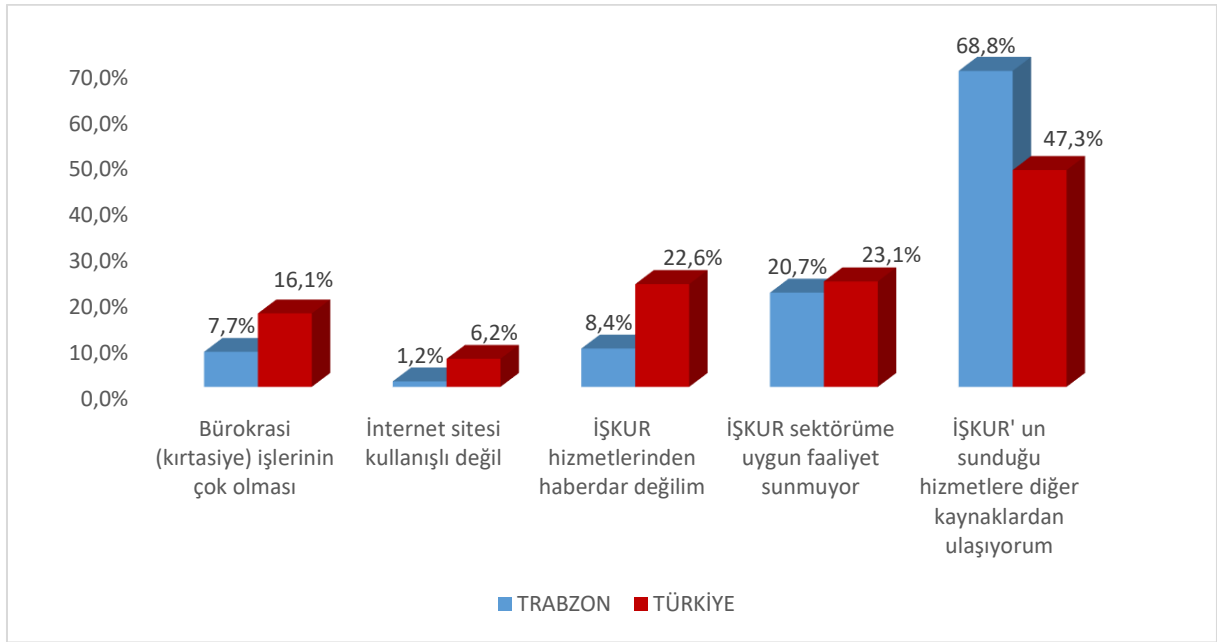
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	48,1%	5,1%	4,6%	5,4%	54,2%	41,1%
Memnun Değilim	24,0%	2,1%	6,1%	6,4%	16,7%	27,4%
Memnunum	27,9%	92,8%	89,3%	88,2%	29,2%	31,5%

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; en fazla memnuniyet yüzde 92,8 ile danışmanlık ve yönlendirme hizmeti olmuştur. Bu hizmeti memnuniyet düzeyinde yüzde 89,3 ile eleman talebi, yüzde 88,2 ile işbaşı eğitim programları hizmeti izlemektedir. Bu üç hizmet harici diğer alanlarda memnuniyet oranı düşmekte olup yüzde 31,5 ile mesleki eğitim kursu, yüzde 29,2 ile kısa çalışma ödeneği ve yüzde 27,9 ile çalışanlara yönelik eğitim hizmetleri şeklindedir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk sırada, yüzde 68,8 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi yer almakta olup bu oran Türkiye ortalamasının çok üzerinde seyretmektedir. Bu durum il düzeyinde işverenlerin genelde akraba,eş-dost aracılığı ile iş ve işlemlerini yürütmeye çalışmak istemesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR hizmetlerinden faydalanılmamasının diğer nedenleri Türkiye ortalamasının altında yer alıp yüzde 20,7 ile İŞKUR sektörüme uygun faaliyet sunmuyor, yüzde 8,4 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim, yüzde 7,7 ile bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ve yüzde 1,2 ile internet sitesi kullanışlı değil şeklindedir.

Mevcut İstihdam

Trabzon ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 31 bin 668 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 23 bin 983 çalışan erkeklerden, 7 bin 685 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İnşaat	399	7.146	7.545
İmalat	1.700	4.910	6.610
Toptan ve Perakende Ticaret	1.912	4.684	6.596
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	812	1.639	2.451
Ulaştırma ve Depolama	264	2.181	2.445
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1.005	990	1.994
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	681	373	1.054
Eğitim	469	357	825
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	217	593	810
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	53	358	411
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	24	311	335
Diğer Hizmet Faaliyetleri	63	177	240
Bilgi ve İletişim	39	195	234
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	39	36	74
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	9	13	22
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1	21	22
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	1	1
Genel Toplam	7.685	23.983	31.668

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; Trabzon ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı inşaat ve imalat sektörlerinde istihdam edilmektedir. Trabzon ilinde yapılaşma alanındaki artış inşaat sektöründeki çalışan sayısına yansımaktadır. Erkeklerin yüzde 94,7'si, kadınların ise yüzde 5,3'ü inşaat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise inşaat sektöründe çalışma oranı yüzde 23,8 olarak gerçekleşmiştir.

Trabzon ilinde 20+ çalışanı olan Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerisektörü, Eğitim sektörü ve İdari ve destek hizmet faaliyetlerisektöründe kadın çalışan sayısı, erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	618	6.741	7.359
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.223	3.854	5.077
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	793	4.080	4.873
Hizmet ve Satış Elemanları	1.431	2.925	4.356
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.839	1.642	3.481
Profesyonel Meslek Mensupları	1.241	1.734	2.975
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	415	2.310	2.725
Yöneticiler	121	660	781
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	4	38	42
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0	0
Genel Toplam	7.685	23.983	31.668

Kaynak: İPA 2018

Toplam çalışanların içerisinde sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubunda çalışanların oranı diğer meslek grupları ile kıyaslandığında önemli bir ölçüde ayrılmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 23,2'si bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubu yer almakta ve yüzde 16 oranında çalışanı barındırmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 15,4 oranı ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yer almaktadır.

Erkek çalışanlar arasında en yüksek oran yüzde 28,1 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda bulunmaktadır. Kadınlarda ise büro hizmetlerinde çalışanlar meslek grubunda çalışanlar yüzde 23,9 ile ilk sırada yer almaktadır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise yöneticiler, nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları olmuştur.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Beden İşçisi (Genel)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Beden İşçisi (İnşaat)
Beden İşçisi (İnşaat)	Fındık İşleme İşçisi	Beden İşçisi (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Temizlik Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Elle)	Garson (Servis Elemanı)
Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Pazarlamacı
Satış Danışmanı / Uzmanı	Aşçı	Tır-Çekici Şoförü
Temizlik Görevlisi	Ön Muhasebeci	Satış Danışmanı / Uzmanı
Pazarlamacı	Büro Memuru (Genel)	Beton ve Betonarme Kalıpçısı
Büro Memuru (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Fındık İşleme İşçisi	Muhasebeci	Güvenlik Görevlisi

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te ise Trabzon ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir.

Erkek çalışan sayısı en fazla olan ilk üç meslek beden işçisi(inşaat), beden işçisi(genel) ve şoför-yük taşıma meslekleri yer almaktadır. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek erkek çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek ile aynıdır. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler çağrı merkezi müşteri temsilcisi, fındık işleme işçisi ve temizlik görevlisi bulunmaktadır. Trabzon ilinde kadın çalışanların mesleklere göre dağılımında fındık işleme işçisinin yer alması yaygın tarım ürünü olan fındığın işlenmesi konusunda bayan ağırlıklı bir çalışma olduğunu göstermektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Olan İşyeri Oranı
İmalat	321	4,6%	38,5%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	275	12,1%	13,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	160	2,4%	21,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	138	5,3%	31,3%
Ulaştırma ve Depolama	127	5,0%	12,1%
İnşaat	88	1,2%	8,4%
Eğitim	15	1,7%	18,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	14	1,3%	22,3%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	9	1,2%	13,9%
Bilgi ve İletişim	8	3,5%	25,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	7	2,1%	20,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	6	1,4%	9,6%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	4	16,0%	50,0%
Genel Toplam	1.172	3,6%	20,0%

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 211 işyerinde 1.172 açık iş tespit edilmiştir. Trabzon ilinde imalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 1.172 kişilik açık işin yüzde 27,4'üne tekabül eden 321 kişilik kısmı imalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektör yüzde 23,5 oranla idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür.

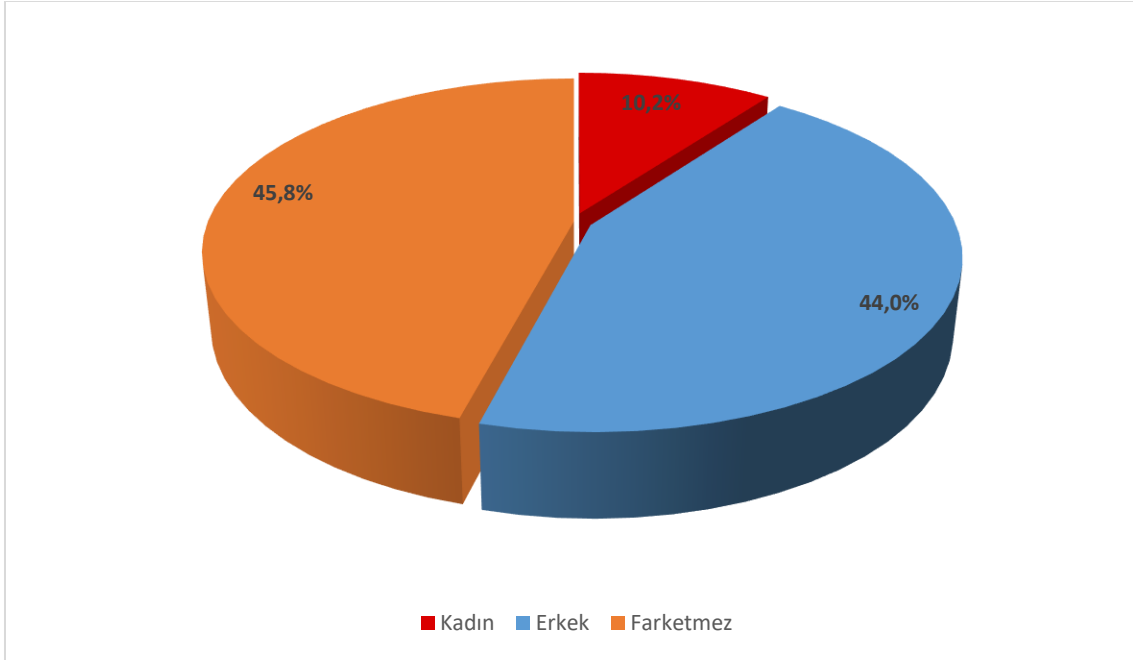
Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Trabzon ilinde açık iş oranı yüzde 3,6 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Trabzon ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında yaklaşık olarak her 96 kişilik dolu kadronun yanında 4 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 16 ile su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Trabzon ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 20'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü yüzde 50 ile ön plana çıkmakta ve açık iş oranı olarakta yüzde 16 ile birinci sırada yer

almaktadır. İkinci sırada ise açık iş sayısı en yüksek olan imalat sektöründe açık iş olan işyeri oranı yüzde 38,5 değerindedir. Yani imalat sektöründe yer alan her 10 işyerinden yaklaşık 4 ünde açık iş bulunmaktadır.

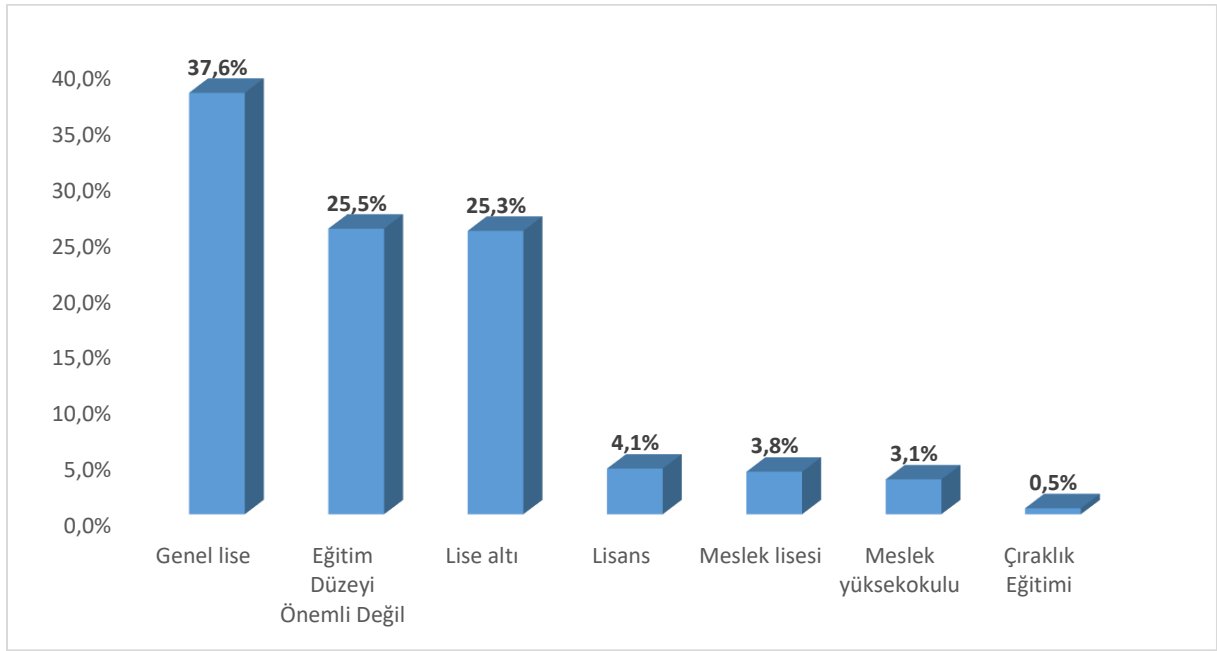
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16'da Trabzon ilinde ve Türkiye genelinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Trabzon ilinde açık işlerin yüzde 44'ünde işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, Trabzon ilinde yüzde 10,2 düzeyinde kalmıştır. Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Trabzon ilinde ise işverenlerin yüzde 45,8'i açık işlerinde cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Trabzon ilinde açık her 10 açık işin yalnızca 1'inde kadın tercih sebebidir.

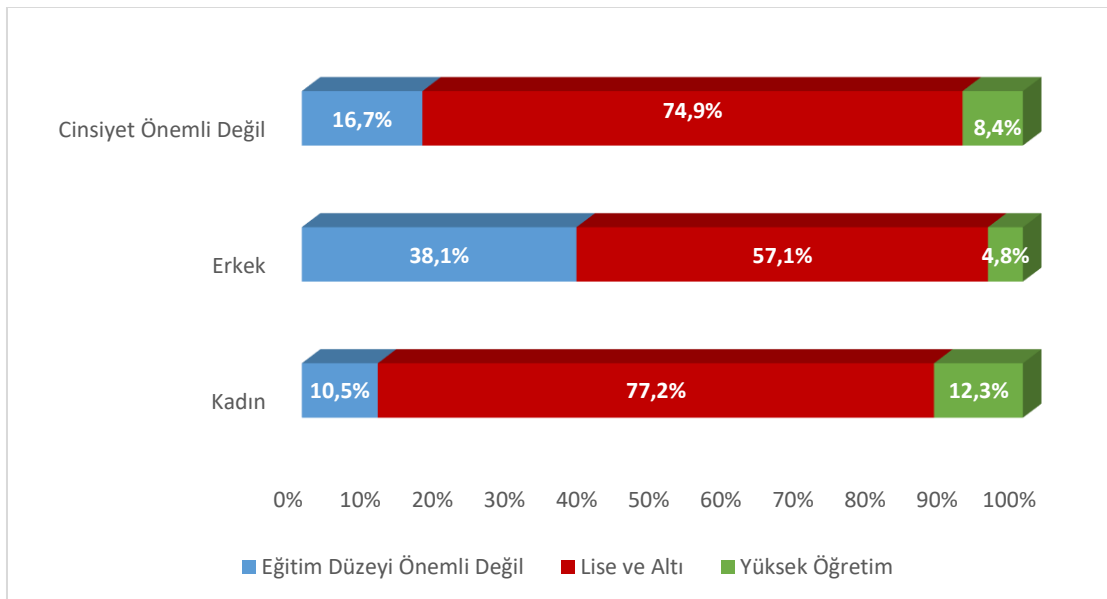
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilindeki açık işlerin yüzde 37,6'sında işverenler genel lise düzeyinde eğitim düzeyi talep etmişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada ise yüzde 25,5 ile eğitim düzeyinin önemli olmaması ve üçüncü sırada yüzde 25,3'ü lise altı eğitim düzeyi talep etmişlerdir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,5 ile çıraklık eğitimi düzeyidir. Trabzon ilinde meslek yüksekokulu ve üzeri eğitim düzeyinde talep veren işyeri oranı yüzde 7,2 oranında kalmıştır.

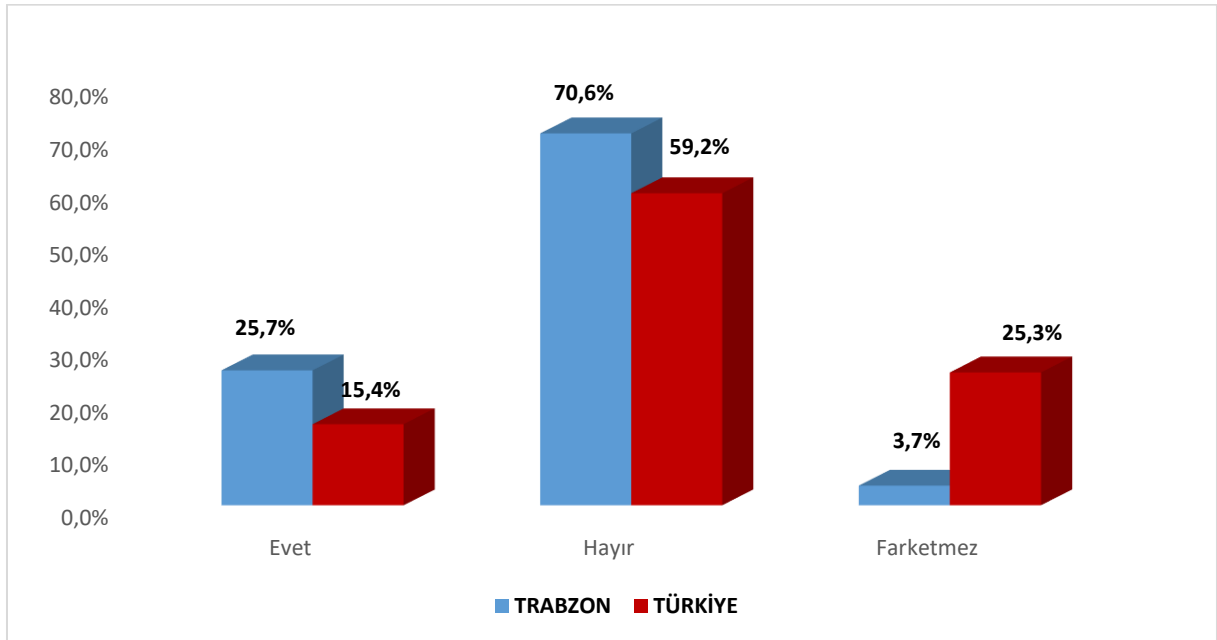
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 18’de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 74,9 oranında lise ve altı eğitim düzeyi talep edildiği görülmektedir. Yüzde 16,7 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı ve yüzde 8,4 oranında ise yüksek öğretim seviyesinde işgücü tercih edilmektedir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 57,1 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 77,2 oranında lise ve altı eğitim düzeyi tercih edildiği görülmektedir. Hem erkek hem kadın hem de cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, lise ve altı eğitim düzeyi tercih edilmektedir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda yükseköğretim seviyesinde işgücü talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

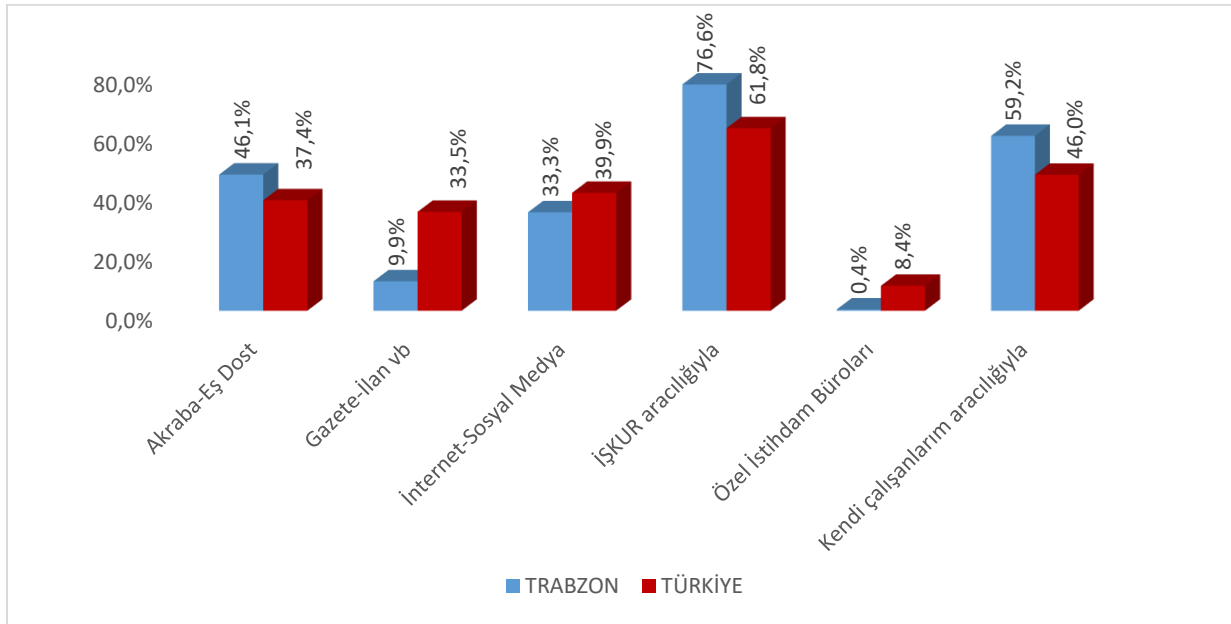

Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Trabzon ilinde yüzde 25,7 oranında evet denilmiştir. Farketmez diyenlerin oranı yüzde 3,7’dir. Trabzon ilinde açık işi olan mesleklerde engelli çalıştırmak istememesi durumu yüzde 70,6 oranında görülmüştür.

Türkiye genelinde ise yüzde 15,4 oranında evet, yüzde 25,3 oranında farketmez denmiştir. Yani her 10 açık iş için 4 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir. Trabzon ili Türkiye geneline göre engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir. Trabzon ilinde her 10 açık iş için 3 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20’de Trabzon ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 76,6 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61,8 olarak gerçekleşmiştir. Trabzon ilinde ikinci sırada yüzde 59,2 olarak ile kendi çalışanlarım aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 46,1 ile akraba-eş dost aracılığıyla arama kanalı olarak kullanılmıştır. Trabzon ilinde açık işlerin arama kanalı olarak en az yüzde 0,4 oran ile Özel İstihdam Büroları kullanılmıştır.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
İletişim ve İfade Yeteneği	1	4	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	1	4	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	4	2	5	3
Takım Çalışması	3	3	6	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	5	3	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	5	7	2	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	6	7	7
Bilgisayar kullanımı	5	9	8	8
Proje Tabanlı Çalışma	7	8	10	9
Yabancı Dil	8	10	9	10

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, iletişim ve ifade yeteneği becerisi hem kadınlarda hem cinsiyetin önemli olmadığı durumlarda hem de genel toplamda birinci sırada, erkeklerde ise ikinci sırada olduğu görülmektedir. Erkeklerde birinci sırada ise fiziki ve bedensel yeterlilik becerisi bulunmaktadır.

Yabancı dil becerisi hem erkeklerde hem kadınlarda hem de genel toplamda son sırada tercih edilmektedir. Cinsiyet tercihi bulunmayan açık işlerde de son sırada proje tabanlı çalışma becerisi aranmaktadır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	288	7,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	243	4,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	235	5,1%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	172	2,3%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	119	2,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	64	2,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	50	1,7%
Yöneticiler	1	0,1%
Genel Toplam	1.172	3,6%

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık iş büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 24,5’dir. İkinci sırada ise nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubu yüzde 20,8 ile bulunmaktadır.

Trabzon ili için tespit edilen yüzde 3,6’lık açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 7,6 ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla hizmet ve satış elemanları ve nitelik gerektirmeyen meslekler gelmektedir. Bu üç meslek grubu Trabzon ili açık iş oranı ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba- Eş Dost	Gazete- İlan vb.	İnternet- Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	8,4%	1,5%	88,4%	97,1%	0,0%	93,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	75,6%	7,5%	16,0%	66,7%	0,0%	58,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	28,8%	21,4%	21,8%	65,2%	0,0%	39,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	-	-	-	-	-	-
Profesyonel Meslek Mensupları	66,6%	27,0%	35,5%	54,2%	2,1%	60,4%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	74,7%	8,5%	5,8%	75,4%	0,0%	35,8%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	-	-	-	-	-	-
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	32,7%	21,2%	16,4%	82,1%	6,6%	36,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	71,1%	0,9%	5,3%	78,9%	0,0%	64,9%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	46,1%	9,9%	33,3%	76,6%	0,4%	59,2%

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR’un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu büro hizmetlerinde çalışan elemanlar olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin yüzde 97,1’i İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları, tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ve sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar gruplarındaki açık işler büyük oranda İŞKUR aracılığıyla karşılanmaktadır.

Yöneticiler meslek grubundaki açık işlerin tamamında akraba- eş dost, internet-sosyal medya ve kendi çalışanlarım aracılığıyla arama kanalları kullanılmıştır.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	-	-	-	2	-	3	1	-	-	-
Beden İşçisi (Genel)	-	1	-	5	4	-	6	3	-	2
Garson (Servis Elemanı)	-	1	7	2	-	5	7	4	6	3
Uçak Yükleme İşçisi	-	2	-	3	-	-	-	1	-	-
Satış Danışmanı / Uzmanı	6	3	-	1	-	2	4	5	7	6
Mermer İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	3	-	2
Pazarlamacı	-	6	4	1	-	2	7	5	-	3
Fındık İşleme İşçisi	-	1	-	3	-	-	-	2	-	-
Şoför-Yük Taşıma	-	2	-	4	-	-	3	3	-	1
Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	-	2	-	4	-	-	4	3	-	1

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18’de Trabzon ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Beden işçisi (genel), garson (servis elemanı), mermer işçisi, fındık işleme işçisi mesleklerinde ilk öncelik fiziki ve bedensel yeterlilik olarak ön plana çıkmaktadır.

Çağrı merkezi müşteri temsilcisi mesleğinde sorun çözme ve inisiyatif alabilme becerisi, uçak yükleme işçisi mesleğinde takım çalışması becerisi, satış danışmanı/uzmanı mesleğinde iletişim ve ifade yeteneği, şoför-yük taşıma ve gazaltı (mıg-mag) kaynakçısı mesleklerinde yeterli mesleki, teknik bilgi ve tecrübe becerisi birinci sırada aranmaktadır.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fındık İşleme İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Uçak Yükleme İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi (Genel)
Garson (Servis Elemanı)	Mermer İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Garson (Servis Elemanı)
Oluklu Mukavva Kutu Üretim Elemanı	Şoför-Yük Taşıma	Pazarlamacı	Uçak Yükleme İşçisi
Sekreter	Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Kasiyer	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı	Mermer İşçisi
Ön Muhasebeci	Garson (Servis Elemanı)	İmal İşçisi	Pazarlamacı
Büro Memuru (Genel)	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Servis Komisi	Fındık İşleme İşçisi
Aşçı Yardımcısı	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Ön Muhasebeci	Şoför-Yük Taşıma
Aşçı	Pazarlamacı	Aşçı	Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde en fazla açık iş olan meslekler; çağrı merkezi müşteri temsilcisi, beden işçisi (genel), garson (servis elemanı), uçak yükleme işçisi, satış danışmanı / uzmanı, mermer işçisi, pazarlamacı, fındık işleme işçisi, şoför-yük taşıma ve gazaltı (mıg-mag) kaynakçısıdır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan üç meslek fındık işleme işçisi, satış danışmanı/uzmanı ve garson(servis elemanı) meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan üç meslek beden işçisi (genel), uçak yükleme işçisi ve mermer işçisi, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise çağrı merkezi müşteri temsilcisi, garson (servis elemanı), beden işçisi (genel) meslekleri ön plana çıkmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Trabzon ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Trabzon ilinde ise 20+ istihdamlı 361 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 34,2 ile Trabzon ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran Türkiye geneli için yüzde 30,5 olarak hesaplanmıştır.

Trabzon ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; finans ve sigorta faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri, madencilik ve taş ocaklığı sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin imalat, inşaat ve toptan ve perakende ticaret sektörlerinde olduğu görülmektedir. Söz konusu sektörlerdeki mevcut işyerlerinin fazla olması bu alanda oluşan işgücü ihtiyacını artırmakta ve bu sektörlerin temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmaktadır.

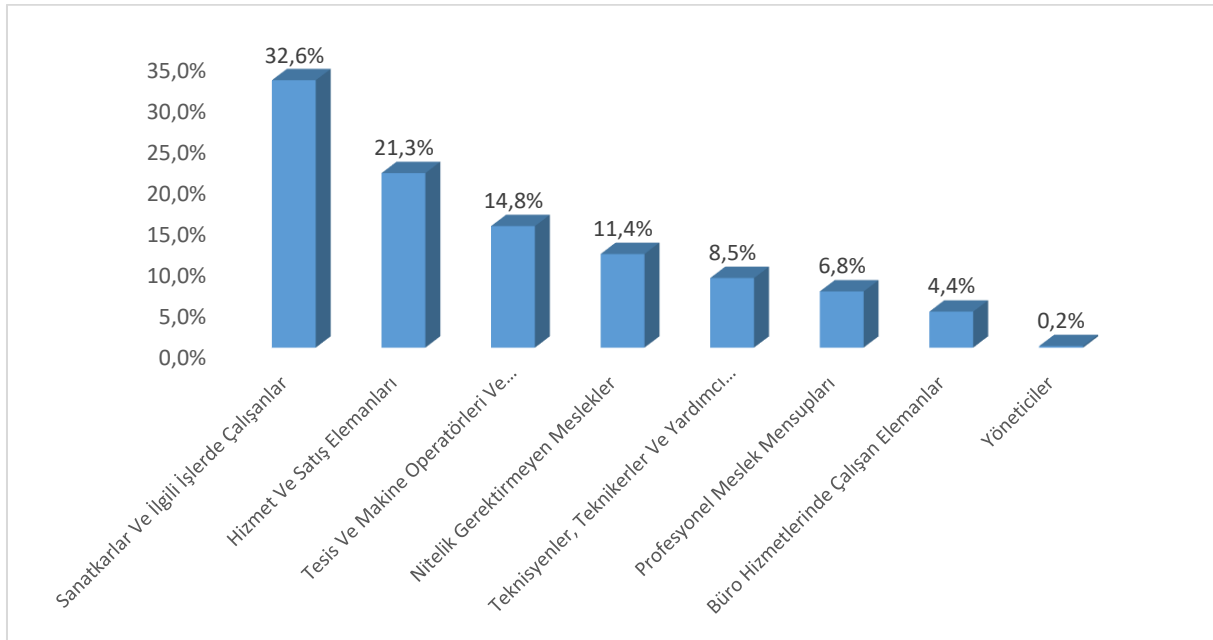
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	357
İnşaat	235
Toptan ve perakende ticaret	196
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	143
Ulaştırma ve depolama	60
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	26
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	19
Eğitim	19
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	18
Bilgi ve iletişim	8
Diğer hizmet faaliyetleri	6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2
Finans ve sigorta faaliyetleri	0
Gayrimenkul faaliyetleri	0
Madencilik ve taş ocaklığı	0
Genel Toplam	1.097

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde 1097 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle imalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 32,6'sı bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, inşaat sektöründe temininde güçlük çekilen eleman sayısı yüzde 21,4 olarak görülmektedir

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 357 kişi ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 32,6'sı bu meslek grubunda yer almaktadır. Yöneticiler meslek grubu en az temininde güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada ise tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu bulunmaktadır. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Trabzon ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Garson (Servis Elemanı)	78
Satış Danışmanı / Uzmanı	56
Mermer İşçisi	38
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	32
Tuğla İmal İşçisi	31
Uçak Yükleme İşçisi	30
Bakım ve Onarım Elektrikçisi/Endüstriyel Bakım ve Onarımcısı	30
Pazarlamacı	26
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	25
Diğer	749
Toplam	1.097

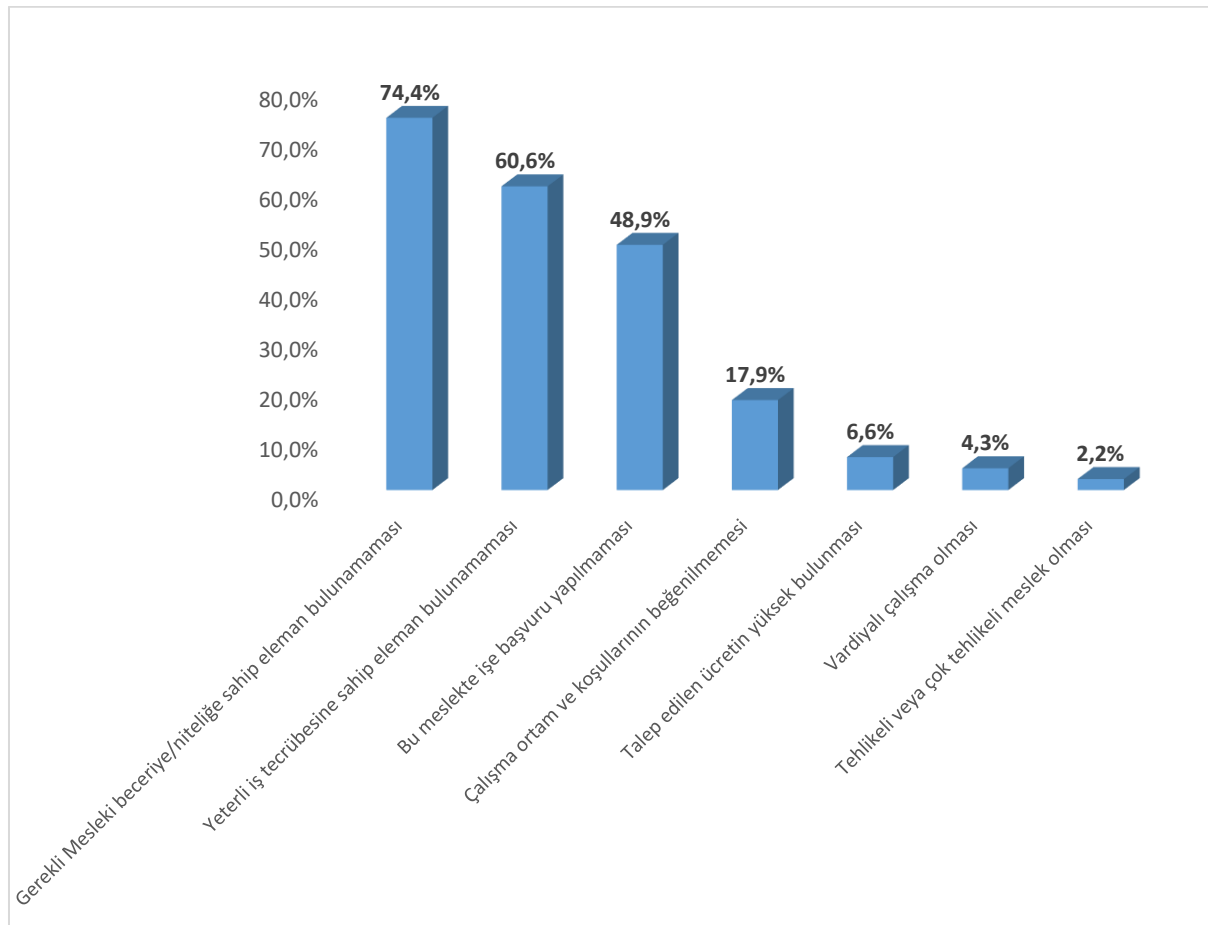
Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 78 kişi ile, garson (servis elemanı) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 56 kişi ile satış danışmanı / uzmanı ve 38 kişi ile mermer işçisi meslekleri gelmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; garson (servis elemanı), satış danışmanı / uzmanı, pazarlamacı olmak üzere toplam üç mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Trabzon ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Garson (servis elemanı), satış danışmanı / uzmanı, mermer işçisi ve pazarlamacı mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM nedenleri dağılımında ise gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ön plana çıkmaktadır.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında il genelinde talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
Garson (Servis Elemanı)	28,0%	62,7%	52,0%	33,3%	18,7%	5,3%	0,0%
Satış Danışmanı / Uzmanı	24,1%	75,9%	48,1%	37,0%	9,3%	0,0%	0,0%
Mermer İşçisi	97,2%	16,7%	8,3%	5,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	96,8%	100,0%	96,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Tuğla İmal İşçisi	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Uçak Yükleme İşçisi	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Bakım ve Onarım Elektrikçisi/Endüstriyel Bakım ve Onarımcısı	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Pazarlamacı	44,0%	80,0%	68,0%	8,0%	4,0%	0,0%	0,0%
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	62,5%	58,3%	41,7%	8,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Aşçı	43,5%	91,3%	65,2%	17,4%	8,7%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma), tuğla imal işçisi, uçak yükleme işçisi ve bakım ve onarım elektrikçisi/endüstriyel bakım ve onarımcısı olmak üzere ilk on meslekten dört tanesinin

temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması olduğu görülmektedir.

Vardiyalı çalışma olmasından kaynaklı eleman temininde güçlük çekilmesi yalnızca uçak yükleme işçisi ve garson(servis elemanı) mesleklerinde olmuştur.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
Garson (Servis Elemanı)
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Bakım ve Onarım Elektrikçisi/Endüstriyel Bakım ve Onarımcısı
Satış Danışmanı / Uzmanı
Pazarlamacı
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
Beden İşçisi (Genel)
Fındık İşleme İşçisi
Aşçı
Kasiyer

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak veri zarflama analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek Trabzon ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmıştır. Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek sıralaması garson (servis elemanı), beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma), bakım ve onarım elektrikçisi/endüstriyel bakım ve onarımcısı, satış danışmanı / uzmanı, pazarlamacı, akaryakıt satış elemanı (pompacı), beden işçisi (genel), fındık işleme işçisi, aşçı ve kasiyer şeklinde sıralanmaktadır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Trabzon ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği,

farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Trabzon ilinde işverenlerin yüzde 25,1’i istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 5 işyerinden 1’i istihdamın artacağını öngörürken, Trabzon’da bu sayı 4’te 1’ine çıkmaktadır. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Trabzon ilinde ise ülke genelinden yüksek olup yüzde 4,5 olarak öngörülmüştür.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Toptan ve Perakende Ticaret	26,7%	2,9%	37,3%	33,1%
İmalat	31,6%	3,5%	37,4%	27,6%
İnşaat	18,9%	6,9%	45,5%	28,7%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	30,3%	2,0%	38,4%	29,3%
Ulaştırma ve Depolama	24,2%	6,1%	51,6%	18,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	22,1%	8,9%	35,6%	33,4%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	22,2%	5,6%	55,6%	16,7%
Eğitim	18,0%	0,0%	41,0%	41,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	44,2%	0,0%	33,5%	22,3%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	29,7%	0,0%	20,1%	50,2%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	16,7%	0,0%	25,0%	58,3%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	20,0%	10,0%	40,0%	30,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	66,7%	0,0%	33,3%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%
Bilgi ve İletişim	12,6%	12,6%	37,2%	37,7%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	25,1%	4,5%	40,9%	29,5%

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla madencilik ve taş ocakçılığı, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, finans ve sigorta faaliyetleri, imalat,

konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, idari ve destek hizmet faaliyetleri, kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, inşaat, eğitim, diğer hizmet faaliyetleri, bilgi ve iletişim olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise bilgi ve iletişim olarak gerçekleşmiştir. Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 58,3'ü, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin yüzde 50,2'si, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin ise yüzde 50'si istihdam değişmemesini beklememektedirler.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngöründe bulunamamışlardır.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	8	38,1%
Madencilik ve taş ocaklığı	7	33,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	10	14,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	39	9,5%
İnşaat	553	7,3%
Ulaştırma ve depolama	178	7,3%
Toptan ve perakende ticaret	457	6,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	168	6,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	115	5,7%
İmalat	340	5,2%
Eğitim	36	4,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	38	3,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	29	3,6%
Bilgi ve iletişim	7	3,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	3	1,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	-26	-7,8%
Genel Toplam	1.966	6,2%

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmekte olup Trabzon'da ise bu oran, yüzde 6,2 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 553 kişilik artış ile inşaat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 38,1 ile su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Bir diğer ifadeyle bu sektördeki işverenler 1 yıl sonraki istihdamında, mevcut istihdamlarının yüzde 38,1'i kadar artış olacağını beklemektedir. Ancak beklenen değişim 8 kişilik artıştır. Bu da sektörün Trabzon ilinde çalışan sayısı az olmasından kaynaklanmaktadır.

İstihdam azalışı beklenen sektör ise yüzde 7,8 oranıyla kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörüdür.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Hizmet ve Satış Elemanları	483	11,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	407	8,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	497	6,8%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	232	6,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	125	4,2%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	186	3,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	37	1,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Yöneticiler	-2	-0,3%
Genel Toplam	1.966	6,2%

Kaynak: İPA 2018

En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 497 kişilik artış ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 37 kişilik artış ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarıdır. İstihdam azalışı yalnızca yöneticiler meslek grubunda beklenmektedir. yöneticiler meslek grubunda 2 kişilik bir azalış beklenmektedir.

Çalışan sayısında dördüncü sırada yer alan hizmet ve satış elemanları meslek grubu net istihdam değişim oranında da yüzde 11,1'lik bir oran ile ilk sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir. Çalışan sayısının en fazla olduğu sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda ise net istihdam değişim oranı yüzde 6,8 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Veri Giriş Kontrol İşletmeni
Beden İşçisi (İnşaat)	Temizlik Görevlisi
Garson (Servis Elemanı)	Elektronik Haberleşme Teknisyeni
Market Elemanı	Futbolcu
Beden İşçisi (Genel)	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Otobüs Kaptanı (Şoförü)
İnşaat İşçisi	Otobüs Muavini
Beton ve Betonarme Kalıpçısı	Alçı Sıva Uygulayıcısı
Betonarme Demircisi	Kuyumcu-Altın ve Gümüş İşleme
Paketleme İşçisi	Kalıpçı-Pres

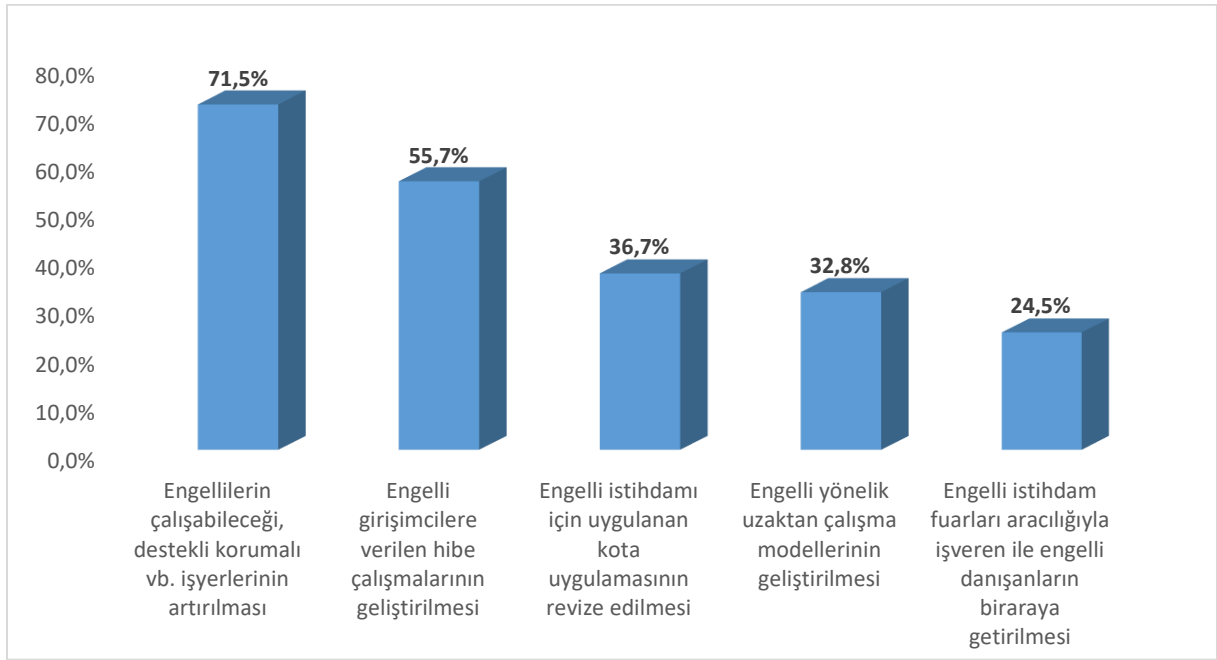
Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, çağrı merkezi müşteri temsilcisi, beden işçisi (inşaat), garson (servis elemanı) meslekleridir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yıl beden işçisi (inşaat), garson (servis elemanı), beden işçisi (genel), satış danışmanı / uzmanı, betonarme demircisi meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Trabzon ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda temizlik görevlisi mesleği istihdam azalışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

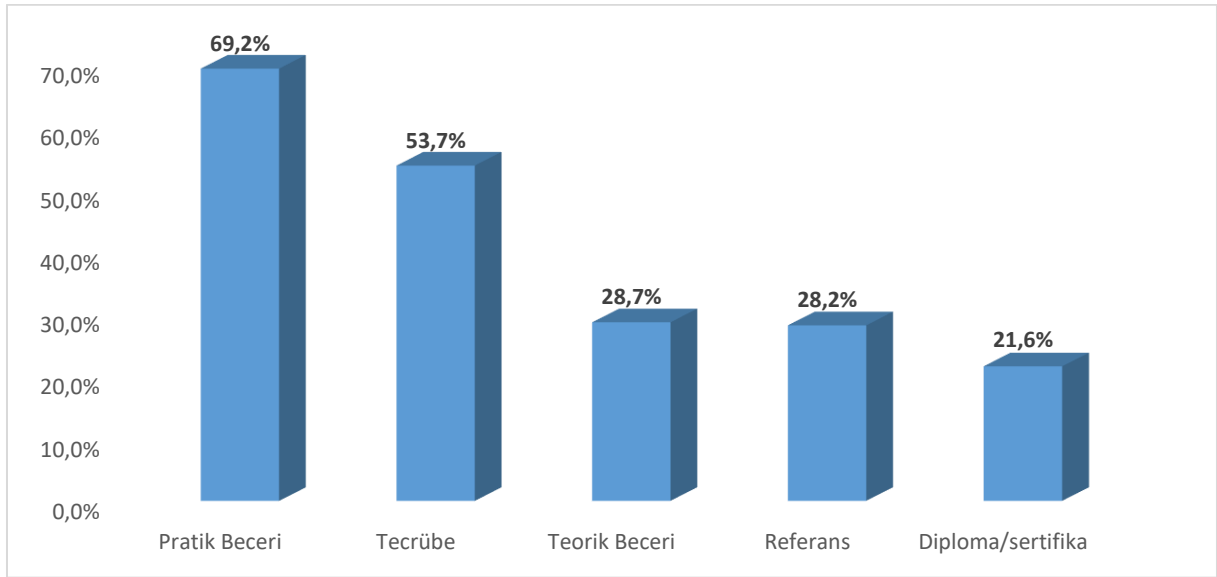

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının arttırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 71,5'i engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb işyerlerinin artırılmasını, yüzde 55,7'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini yüzde 36,7'si engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesini, yüzde 32,8'i engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini, yüzde 24,5'i ise engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların biraraya getirilmesini önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 67,9'u engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 56,2'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini önermektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Trabzon ilinde işverenlerin ilk iki önerisi paralellik göstermektedir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

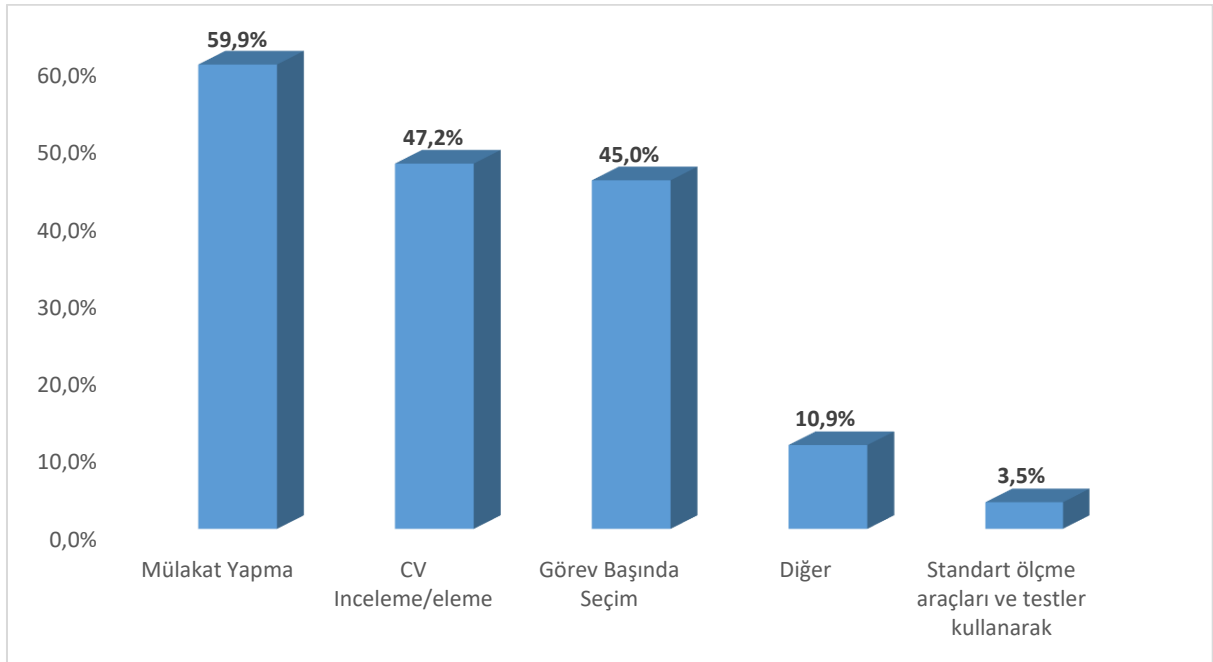

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 69,2'si pratik beceri, yüzde 53,7'si tecrübe ve yüzde 28,7'si teorik beceri aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen ilk iki kriter, Trabzon ilinde olduğu gibi yüzde 74,5 ile pratik beceri ve yüzde 44,6 ile tecrübe kriteridir. Türkiye genelinde personel seçiminde aranan kriterlerdeki üçüncü kriter ise 32,6 ile diploma / sertifika kriteridir. Pratik beceri ve tecrübe kriterleri hem Trabzon ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterler olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Trabzon ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 59,9'u mülakat yapma, yüzde 47,2'si cv inceleme/eleme, yüzde 45'i görev başında seçim, yüzde 10,9'u diğer ve yüzde 3,5'i standart ölçme araçları ve testler kullanarak seçeneği ile personel seçmektedir.

Türkiye genelinde ise yüzde 71,7 ile mülakat yapma, yüzde 57,4 ile cv inceleme/eleme ,yüzde 36,8 ile görev başında seçim, yüzde 12,5 ile diğer ve yüzde 8,2 ile standart ölçme araçları ve testler kullanarak kriterleri izlemektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Trabzon ilinde işverenlerin ilk beş değerlendirme yöntem sıralaması aynı gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Trabzon İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2018 yılında Trabzon’de gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

En güncel TÜİK rakamlarına göre, İlde 2003 yılında işsizlik oranı yüzde 7,4 olduğunu görmekteyiz. Trabzon ilinde İŞKUR’da kayıtlı 32 bin 524 kişi bulunmaktadır. Kayıtlı işsizlerin büyük bir bölümünün vasıfsız olduğu görülmektedir. Trabzon’da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiyeli eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve temininde güçlük çektiği mesleklerinde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR’un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 75,7’si erkeklerden, geri kalan yüzde 24,3’ü kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların ağırlıklı çalıştıkları sektörler toptan ve perakende ticaret, imalat, İdari ve destek hizmet faaliyetleridir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Trabzon’de İŞKUR’a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 1.992 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 5 bin 28 kişi faydalanmıştır. Mesleki Eğitim Kurs sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde azalma meydana gelmiştir. 2010 yılında 83 kurs düzenlenirken 2017 yılında bu sayının

58'e düşmesi ve aynı zamanda 2010 yılındaki katılımcı sayısı 1.782 iken 2017 yılında 869 kişi olması İŞKUR kursları ile birlikte işbaşı eğitim programlarının da işverenlerce tercih edilerek kullanılmasından kaynaklandığı söylenebilir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Trabzon ilinde 20+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler inşaat, toptan ve perakende ticaret ve imalat sektörleridir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısının inşaat sektöründe olduğu görülmektedir.

Trabzon ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 211 işyerinde 1.172 açık iş tespit edilmiştir. Trabzon ilinde imalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 1.172 kişilik açık işin yüzde 27,4'üne tekabül eden 321 kişilik kısmı, imalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektör ise yüzde 275 kişi ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür.

Trabzon ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 20'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık iş verme oranında, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü yüzde 50 ile ön plana çıksada, sektörde Trabzon ilinde 20+ istihdamlı 4 işyeri bulunmaktadır. Bu nedenle Trabzon ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık iş verme oranında imalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe yer alan her 5 işyerinden 2'inde açık iş bulunmaktadır.

Trabzon ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde sırasıyla; yüzde 7,6 açık iş oranı ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, yüzde 4,6 ile nitelik gerektirmeyen meslekler ve yüzde 5,1 oran ile hizmet ve satış elemanları ilk sıralarda yer almaktadır.

Açık işi olan işyerlerinin aradıkları elemanlarda istedikleri eğitim düzeyi en fazla yüzde 37,6 oran ile genel lise düzeyindedir. Diğer tercih edilen eğitim düzeyi tercihleri ise sırasıyla eğitim düzeyi önemli değil ve lise altı şeklindedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma), tuğla imal işçisi, uçak yükleme işçisi, bakım ve onarım elektrikçisi/endüstriyel bakım ve onarımcısı mesleklerinde gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedeni öncelikli olmuştur.

Trabzon ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler makineci (dikiş), overlok makinesi operatörü, ortacı/ayakçı (tekstil), hemşire, satış danışmanı / uzmanı, garson (servis elemanı), ütücü, elektrik teknikeri, ön muhasebeci, aşçı olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Trabzon ilinde işverenlerin yüzde 25,1’i istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 5 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 1’i istihdamın artacağını öngörürken Trabzon’da bu sayı 4 işyerinden 1’e yükselmektedir. İşverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumsuz baktıkları görülmektedir. Bu da birçok sektörde faaliyet sürdüren işyerlerinin küçülmeye gideceği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 4,5 olarak öngörülmüş olup yüzde 2,5 olan ülke ortalamasının üzerindedir.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu minvalde işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek

dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup rapor bu ihtiyaçların karşılanması için hazırlanmıştır.

EKLER

EK 1: 2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2018 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.564 TL (üçbinbeşyüzaltmışdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :

İşyerinin Yasal Unvanı :

İŞYERİ ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :
MAHALLE:
CADDE/SOKAK :
İÇ/DIŞ KAPI NO :
TELEFON/E-POSTA :

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : Unvanı :
Tarih : Telefonu :
E-Posta : İmza/Kaşe:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İşyeri ile ilgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
2.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
2.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
2.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
2.4. İşyerinizde Part-time çalışması yapılıyor mu?		

3) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 4'e geçiniz, Hayır ise, soru 5'e geçiniz.)

Evet ()

Hayır ()

4) Yatırımla ilgili Bilgiler

4.1 Yatırımın Türü:

İlave yatırım () Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs... alımı veya kiralanması

Teknolojik Yatırım () Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi

Stratejik Yatırım () İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-Ge, eğitim ve pazarlama faaliyetleri

Diğer ()

4.2. Yatırımın İli

4.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) (artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

4.4. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) (azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

5) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet () 6.1. soruya geçiniz.

Hayır () 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

[illegible]

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SİRALAYINIZ. (1- En önemli)

****Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2019 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	8.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	8. soruya geçiniz.
7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal artış
8) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	8.1'e geçiniz.
	Hayır	→	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	9. soruya geçiniz.
8.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlüğ çektığınız meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlüğ çektığınız kişi sayısını belirtiniz.

9.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok.

→ 10.Soruya Geçiniz.

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) İşyerinizde engelli çalıştırdığınız takdirde devlet tarafından teşvikler ile destekleneceğinizi biliyor musunuz?

Evet ()

Hayır ()

11) Size göre engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?
(en önemli üç seçeneği belirtiniz)

Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerlerinin artırılması ()

Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi ()

Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ()

Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi ()

Engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların bir araya getirilmesi ()

12) Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik beceri ()

Teorik beceri ()

Diploma/sertifika ()

Tecrübe ()

Referans ()

13) İşyerinizde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınız personel için **sınav ücretlerinin karşılanması** hususunda uygulanan teşvik veya hibeden yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

14) İşyerinizde mevcut personel için MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınızda veya MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olan personel istihdam ettiğinizde 4447 Sayılı Kanunun **Geçici 10. maddesi kapsamında işveren sigorta primi desteğinden** yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

15) Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçilebilir)

CV inceleme/eleme ()

Mülakat yapma ()

Görev başında seçim ()

Standart ölçme araçları veya testler kullanarak ()

Diğer ()

16) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet () (17. Soruya geçebilirsiniz) Hayır () (18. Soruya geçebilirsiniz.)

17) Faydalandığınız hizmetlerin memnuniyet düzeyinizi belirtiniz.
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim
Eleman Talebi			
İşbaşı Eğitim Programları			
Çalışanların Mesleki Eğitimi			
Mesleki Eğitim Kursu			
Kısa Çalışma Ödeneği			
Danışmanlık ve Yönlendirme			

18) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ()

İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ()

İnternet sitesi kullanışlı değil ()

Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ()

İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor ()

19) 2017 yılındaki ilave istihdam teşvikinden yararlandınız mı?

Evet () (20. Soruya geçiniz) Hayır () (21. Soruya geçiniz)

20) 2017 yılında ilave istihdam teşvikinin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet () Hayır () Kararsızım ()

21) 2018 yılında uygulamaya konulan istihdam teşviklerinin istihdama katkısını değerlendiriniz.
İstihdamı çok artırır () İstihdamı az artırır () Değiştirmez () Fikrim yok ()

22) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslek ve beceriler nelerdir?

Meslek.....

Beceri.....

2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.